…ЛТЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 93 (10461) | 1964 оной апрелиин 18, суббото | Сэн 2 мүнгэн

ТҮРЭҺЭН ҮДЭРӨӨРТНАЙ, ХҮНДЭТЭ НИКИТА СЕРГЕЕВИЧ!

Нүхэд Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, А. И. Микоян, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Н. М. Шверник, В. В. Гришин, Л. Н. Ефремов, К. Т. Мазуров, В. П. Мжаванадзе, Ш. Р. Рашидов, П. Е. Шелест, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, В. И. Поляков, Б. Н. Пономарев, А. П. Рудаков, В. Н. Титов, А. Н. Шелепин апрелиин 17-ной үглөөнэй 9 часта КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Никита Сергеевич Хрущевто гэртэнь ерээ.

Үнэн сэхэ ленинец, Коммунис партиин болон Советскэ правительствын, уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, империализмда эсэргүүсэн, эб найрамдалай, демократиин, национальна бэеэ даанхай болон социализмын түлөө эрэлхэг зоригто тэмсэлшэ Н. С. Хрущевые 70 наһа гүйсэһэнтэйнь, Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан, парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд хани халуунаар, үнэн зүрхэнһөө амаршалаа. Элүүр мэндэ, согтой солбон ябахыень, олон удаан жэлдэ ажаһууyхыень, агууехэ Совет эсэгэ оронойнгоо һалбаран хүгжэхын, социализм болон коммунизмын илан мандахын тулада шэн габьяа гаргахыень Никита Сергеевичтэ тэдэнэр хүсөө.

Н. С. Хрущевой хани ба нүхэр Нина Петровнае, гэр бүлынь гэшүүдые парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд халуунаар амаршалаа.

Амаршалгынь, һайн һайханиие хүсэһэнэйнь түлөө өөрынгөө соратнигуудта, суг хүдэлдэг нүхэдтөө Н. С. Хрущев халуун баясхалан хүргөө.

Никита Сергеевич ХРУЩЕВТО

…ндэтэ Никита Сергеевич! …С-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи …РСФСР-эй Верховно Сове… …резидиум, РСФСР-эй Ми… …тнүүдэй Совет 70 наһа хү… …үдэртэйтнай дашарамдуу… …Танние үнэн зүрхэнһөө амар…

…нэн сэхэ ленинец, Коммунис …ин, Совет гүрэнэй элитэ ехэ …ябуулагша, эб найрамда…, дэлхэй дээрэ зол жар… мандахын түлөө эсэшэ …гүй тэмсэгшэ—Танда мү… ород арад, республикы… бүхы арадууд, бүхы совет …, бүхы түрүү хүн түрэл… …һайн һайханиие хүсэнэ.

…ай ажабайдал хадаа хүнэй …заргалай түлөө, коммуниз… түлөө тэмсэлэй агууехэ үй… …рэгтэ сусаршагүй үнэн сэ… …лбэ хэлгын үльгэр жэшээ. Заводууд болон шахтануудта… …сквада ба Украинада, граж… …йнай, Эсэгэ ороной дайнай …ууд дээрэ тэмсэжэ, ажал… байхадатнай — хаа хаана… …хидхэлшын туйлай ехэ бэ… …адабаритай байһантнай, хүн… ударидан дахуулжа шада… …һантнай харагдаа бэлэй. Та …онтоёо хододоо хамта яба… Тэрээнэй һанал бодол, этигэл найдабари, тэрээнэй хүсэл болон баяр хадаа Танай өөрынтнай һанал хүсэл, баяр болоно.

Партиин хүтэлбэреэр Совет оромнай комунизм тээшэ этигэлтэйгээр дабшажа ябана. Энэ зам дээрэ алдарта үе шатанууд олон байгаа. Һүүлэй арбан жэлые араднай агууехэ гэжэ нэрлэһэн байна. Эгээ энэ арбан жэл хадаа партиин Центральна Комитедые, Советскэ правительствые толгойлхо даалгабариие партиин зүгһөө Танда үгэһэн үе саг болоно. Эдэ жэлнүүд — ёһотой революционно хубилалтануудай хэгдэһэн жэлнүүд Эхэ ороноймнай түүхэдэ толормо хуудаһанууд болжо орохол.

Сталинда һүгэдэн шүтэхэ ябадалые элишэлһэнэй түлөө, партида харша бүлэглэлые бута сохиһоной түлөө, ленинскэ сурталай мандахын түлөө тэмсэлдэ эрэлхэг зориг, эрид шиидхэбэри гаргаһанай түлөө совет хүнүүд партиин Центральна Комитедтэ, Никита Сергеевич, Танда, гүнзэгы баясхалан хүргэнэ. Орон дотор ёһотой ленинскэ ориноn байдалай тогтоогдоһоной ашаар үргэн ниитэ арадай үүсхэл эдэбхи үргэнөөр дэлгэрһэн, Коммунис партиин, тэрээнэй хүтэлбэрилэгшэдэй нэрэ хүндэ бүри дээшэлһэн байна.

Партимнай марксизм-ленинизмые шадамар бэрхээр хүгжөөнэ, коммунизм байгуулгын шэнэ замуудые зоримгойгоор бэдэрнэ. Партиин XXII съездээр баталагдаһан КПСС-эй Программа хадаа ленинскэ агууехэ үзэл сурталые саашадань хүгжөөлгэ болоно. Партиин болон арадай революционно зохёон байгуулхы үйлэ хэрэгтэнь Никита Сергеевич, Та, сэгнэшэгүй ехэ оруулалта хэнэт. Теори болон практикын нэгэн ниитэ байлга, үргэн олон арадтаяа таһаршагүй холбоотой байлга, арадгаяа хододоо зүбшэжэ байдаг ябадал хадаа ленинскэ ёһоор табиһан Танай ажал хүдэлмэриин үндэһэ һууринь болоно.

Коммунизм гээшэ хүнүүдэй ажалаар, хүнүүдэй аша туһын тулада байгуулагдана гэһэн Танай үгые араднай үнэн сэдьхэлһээ зүбшөөнэ. Олон миллион ажалшадай ажалай ашаар оромнай шэнэдхэгдэн хүгжэнэ. Манай Эхэ орон харагдаа үзэгдөөгүй ехэ хүсэтэй болоһон, совет хүнүүд бусадһаа түрүүлэн замбуулиние эзэмдэһэн, атомай хүсые коммунизмын аша туһада зорюулһан байна. Экономикые хүгжөөхэ, арадай ажахын хүтэлбэрилгые һайжаруулха талаар туйлай ехэ хэмжээ ябуулганууд орон доторнай ленинскэ ёһоор, зоримгойгоор хэгдэһэн, ехэ химиие хүгжөөхын, хүдөө ажахые түргэн хүгжөөхын түлөө тэмсэл эхилһэн байна. Никита Сергеевич, Танай эхиень табиһан эдэ бүхы революционно хубилалтануудые араднай баяртайгаар дэмжэһэн байна.

Аха дүү бүхы республикануудта хэгдэжэ байһандал адли, Росси доторшье зохёон байгуулхы туйлай ехэ ажал хэгдэнэ. Һүүлэй арбан жэлэй туршада промышленностиин валовой продукци хоёр хахад дахин үргэһэн, ажалай бүтээсэ хоёр шахуу дахин дээшэлһэн, 5.000 шахуу шэнэ, томо предприятинууд баригдаһан байна. Тэдээнэй дунда энергетикын гигантнууд, химиин индустриин хүсэтэ ехэ комплекснууд бии. Республикымнай экономическа олон районуудай промышленность долоон жэлэй һүүлшын жэлэй түсэбөөр ажаллана. Манай Федерациин хүдөө ажахы шэнэдхэгдэн хубилаа. Колхозууд болон совхозууд үнгэрһэн арбан жэлэй туршада орооһо тарияа, мяха абалгаяа хоёр шахуу дахинаар, һү абалгаяа гурба дахин дээшэлүүлһэн байна, хүдөө ажахын бусад продуктнуудые абалга дээшэлээ.

Эхэ ороноймнай баяжажа, совет хүнүүдэй ажабайдал һайжаржа байна. Урда сагта Россие шархита орон гэжэ нэрлэдэг байгаа. Тэрээнэй ажалша хүнүүд харанхы мунхаг, үгытэй ядуу байдалда байдаг һэн. Заха хизаарнь ажаһуудаг үндэһэ яһатан хосорон дууһажа байгаа. Мүнөө Россин бүхы арадуудай городууд болон тосхонуудта һаруул һайхан ажабайдал дэлгэрээ. Россин Федерациин гурбадахи хүн бүхэн дээдэ гү, али дунда эрдэмтэй болонхой. Үнгэрһэн арбан жэлэй туршада городуудта гэр байрын фонд хоёр дахин үргэдхэгдэһэн, тосхонуудта олон миллион шэнэ, һайн гэр байшангууд баригдаһан, Россин хүн зоной хахадынь шэнэ гэр байрануудта ороһон, гэр байрануудтахи эрхэ байдал һайжарһан байна. Ажалшадай бодото салин хүлһэн нилээд ехээр ургаа, хэрэглэмжын ниитын фондууд хоёр дахин ехэ болоо. Шэнэ хүн — коммунистическэ үглөөдэрэй хүн ургажа, хүмүүжүүлэгдэжэ байнхай.

Коммунизм байгуулгада манай орон агууехэ амжалта туйлаа. Мүнөөнэй түүхын бүхы ябаса хадаа КПСС-эй, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй генеральна хараа шугамай зүб байһыень баталжа үгэнэ. Хэрбээ агууехэ Ленин амиды мэндэ байгаа һаа: «Зүб замаар ябажа байнат, нүхэдүүд!» гэжэ хэлэхэ һэн. Ленинскэ энэ замһаа партимнай хэзээшье гарахагүй. Хитадай һандарал үүсхэгшэдэй зүгһөө КПСС-тэ, социализмын оронуудай, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нягта нэгэдэлдэ доботолжо байһан урагшагүй доботолгонь бүримүһэн, муухайса эбдэрэн хосорхол.

Та, Никита Сергеевич, ленинскэ хараа шугамай түлөө, марксизм-ленинизмын арюун сэбэр байхын түлөө тэмсэлдэ ёһотой эрид сэхэ байлгын үльгэр жэшээ харуулнат. Бүхы партимнай, бүхы совет араднай Тантай хамта байна.

Хүндэтэ Никита Сергеевич! Манай Росси хэмгүй үргэн уужам юм. Тэрээнэй газар дайдань Курильска шэлэнүүдһээ Балтикын эрье хүрэтэр һунанхай. Гэбэшье ажабайдалыень Танай мэдэхэгүй заха булан гэжэ тэрээн дээрэ байхагүй ха. Танай сэсэн зүбшэл, һайн хүсэл, тиихэдэ зарим ушарта шанга ажаглалта хадаа Ленинградай машина бүтээгшэдтэ, Кубаниин газар элдүүрилэгшэдтэ, Ураалай металлургнуудта, Поволжиин, Сибириин химигүүд болон энергетигүүдтэ, Дальна Востогой загаһашадта, агрономууд болон багшанарта, эрдэмтэд болон уран зураашадта сэгнэшэгүй туһа болодог байна. Совет хүн бүхэн Танние заабарилшалха ахамнай, хани нүхэрнай гэжэ тоолон, арадай аша туһын тула ажаллаха, ажабайха һургаалые Танһаа абана.

Россин Федераци байгаалиин баялигаар, ямаршье баатаршалга хэхээр бэлэн, бэлиг шадабари ехэтэй, ажалда дуратай хүнүүдээр туйлай баян юм. Коммунизм байгуулгын хэрэгтэ Россин арадуудай оруулжа байдаг хубитые хоёр, гурба дахинаар ехэдхэхэ гээшэ манай үүргэ, манай зорилго болоно. Энэ зорилгомнай бэелүүлэгдэхэ тэжэ Танние найдуулнабди.

Россин Федерациин ажалшад бүхы совет арадтаяа хамта КПСС-эй ленинскэ Центральна Комитедые, Советскэ правительствые тойрон, коммунис общество байгуулхын түлөө тэмсэлдэ улам нягтаар жагсаха байна.

Хүндэтэ Никита Сергеевич, ород ёһоор Танние гурба дахин тэбэреэд, олон олон жэлдэ элүүр энхэ ябажа, коммунизмын илалтын түлөө аша үрэ ехэтэйгээр ажаллахыетнай хүсэнэбди.

КПСС-эй ЦК-гай РСФСР-тэхи Бюро

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум

РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет

Түрэһэн нютагта

…ЛИНОВКА (Курска …сть), апрелиин 16. …С-ай тусхай корр. И. …шин.) Калиновкада …ай һайхан саг ерэн… Нютагайнгаа хүндэтэ …—Никита Сергеевич …евой түрэһөөр 70 жэ…йе калиновкынхид ехэ баясхалантайгаар тэм…жэ байна.

…кита Сергеевич түрэл …доо ходо ерэжэ бай… «Бидэ, калиновкынхид, …э энэ тосхоной үбгэ… Антон Никифорович …ов хэлэнэ,— түрэл ню…гаа хүндэтэ хүниие …ю ехэ баяртайгаар, …рхон угтажа байдаг… Никита Сергеевичэй … заабари, дурадхал…инь манай колхозые …мнай түрүү ажахы …донь нилээд туһа …эн байна».

…линовкын ажахы жэл…элдэ хүгжэжэ байдаг. …эн жэлдэ тус колхо…үнгэн доходынь 2 мил… гаран түхэриг болоо. …зэнигуудай байдал …болонхой, ниитын жа… жэлһээ жэлдэ ехээр … зөөри оруулагдадаг. …арай тарияанай түрүү…шэнүүд ногооржо, ню… дулаанаар харагда…600 гектар талмай га… намар таригдаһан …алнуудта минеральна …үүлгэ оруулагдаа. …омууд газарай хүрь… ехэ анхаралтайгаар …алнэ. Мэнэ һаяар на… паарые культивацил…тарилгаяа эхилхэнь.

Н. С. Хрущевой 70 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан болоһон баярай суглаан дээрэ КПСС-эй Курскын хүдөөгэй обкомой нэгэдэхи секретарь Л. Г. Монашев үгэ хэлээ. Мүн үнинэй колхознигууд, Социалис Ажалай Геройнүүд И. Н. Белкин, Е. С. Баштанов, А. Н. Солодов, һаалишан А. В. Заздубина, «Дружба» гэжэ хүршэ колхозой түрүүлэгшэ Н. И. Богатырев болон бусад нютагайнгаа хүн тухай үнэн сэдьхэлһээ тон халуун үгэнүүдые хэлээ.

Нүхэр Н. С. Хрущевто эльгээһэн амаршалгын бэшэг соогоо калиновкынхид тэрэниие халуунаар амаршалжа, элүүр мэндэ ябахыень, үни удаан жэлнүүдтэ ажаһуухыень юрөөгөө. Калиновка тосхоной артелиин туйлаһан амжалтанууд тухай, мүнөөдэрэй ажабайдал тухай болон 1964 ондо хараалһан түсэбүүд тухай бэшэг соонь хэлэгдэнэ.

…и гүрэнүүдэй ажал …гшад һайниие хүсэнэ

…СР-эй Министрнүүдэй …дэй Түрүүлэгшэ Н. С. …евой 70 наһа гүйсэ…йнь дашарамдуулан, …-гай президент Линдон …жонсон, Францийн пре…т Шарль де Голль, …незиин президент Су…о болон Индиин премь…министр Джавахарлал …нээ Совет правитель…е толгойлогшын нэрэдэ …шалгын телеграмма… абтаба.

1. Армиин генерал Н. Ф. Ватутин, генерал-лейтенант Н. С. Хрущев командна пунктда (Воронежско фронт, 1943 оной август).

2. Курска областиин Калиновка тосхоной колхозой түрүүлэгшэ В. В. Грачев Никита Сергеевич Хрущевто кукурузаяа харуулжа байна (1961 он.).

3. Н. С. Хрущев КПСС-эй XXII съездын трибуна дээрэ.

4. Н. С. Хрущев Фидель Кастро, Арагонес Наварро гэгшэдтэй Москва шадарай дачада (1963 оной май).

5. Н. С. Хрущев түрэлхидэйнгөө дунда: зүүн гарһаа саада захаар — Алексей Иванович Аджубей, Елена Никитична, Рада Никитична, Нина Петровна, Никита Аджубей (ашань), Никита Сергеевич, Сергей Никитич, Галина Михайловна (Сергейн һамган); зүүн гарһаа наада захаар — Алеша Аджубей (ашань), Ваня Аджубей (ашань), Никита Хрущев (ашань).

ТАСС-ай, АПН-эй фото.

АХА ДҮҮ КОММУНИС ПАРТИНУУД Н. С. ХРУЩЕВЫЕ АМАРШАЛНА

КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой түрэһөөр 70 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Италиин компартиин Центральна Комитет, Италиин компартиин генеральна секретарь Пальмиро Тольятти, Чилиин компартиин Центральна Комитет, Аргентинын компартиин ЦК, Даниин компартиин Центральна Комитет, Грециин компартиин Центральна Комитет, Великобританиин компартиин генеральна секретарь Джон Голлан, Цейлоной компартиин Центральна Комитедэй генеральна секретарь Питер Кейнеман, Швециин компартиин правлени, Колумбиин компартиин Центральна Комитет амаршалгын бэшэгүүдые эльгээгээ.

(ТАСС).

Аха дүү оронуудһаа абтаһан телеграмманууд

КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой түрэһөөр 70 наһа хүрэһэнтэйнь дашарамдуулан, аха дүү социалис оронуудһаа иимэ амаршалганууд абтаба:

Болгариин Коммунис партиин Центральна Комитет, Болгариин Арадай Республикын арадай суглаанай президиум болон НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведһээ;

Венгриин Арадай Республикын Президиумэй Түрүүлэгшэ Иштван Доби, Венгриин Хүдэлмэришэнэй социалис партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, Венгриин хүдэлмэришэн-тариашанай революционно правительствын Түрүүлэгшэ Янош Кадарһаа;

Вьетнамай ажалшанай партиин Центральна Комитедэй Түрүүлэгшэ, Вьетнамай Демократическа Республикын президент Хо Ши Мин болон Вьетнамай Демократическа Республикын премьер-министр Фам Ван Донгһоо;

Германиин нэгэдэмэл социалис партиин Центральна Комитедһээ;

Германиин нэгэдэмэл социалис партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, Германиин Демократическа Республикын Гүрэнэй соведэй Түрүүлэгшэ Вальтер Ульбрихт, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Отто Гротеволь, ГДР-эй арадай палатын түрүүлэгшэ профессор д-р Иоганнес Дикман болон Германиин Демократическа национальна фронтын национальна соведэй Түрүүлэгшэ д-р Эрих Корренсһоо;

Монголой Арадай революционно партиин Центральна Комитет, Монголой Арадай Республикын Арадай Ехэ Хуралай президиум болон МНР-эй Министрнүүдэй Соведһээ;

Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь Владислав Гомулка, Польшын Арадай Республикын Гүрэнэй соведэй Түрүүлэгшэ Александр Завадский болон ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Юзеф Циранкевичһээ;

Румыниин Хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитет, Румыниин Арадай Республикын Гүрэнэй совет болон РНР-эй Министрнүүдэй Соведһээ;

Чехословакиин Коммунис партиин Центральна Комитет болон Чехословакиин социалис республикын правительствоһаа.

(ТАСС).

Үнэн сэхэ ленинец, Коммунис партиин, Совет гүрэнэй, уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша нүхэр Никита Сергеевич Хрущевой 70 наһа гүйсэһэн үдэртэ зорюулагдана.

ХИМИИН ХҮГЖЭЛТЭДЭ ЕХЭ АНХАРАЛ ТАБИДАГ hЭН

В. И. Ленин[э]

түрэhэн удэр[…]

1918—1922 онуудта Бүхэроссин съезднүүд болон Арадай Комиссарнуудай Соведэй заседанинууд, мүн хүдэлмэришэдэй элдэб олон суглаа, митингнүүд дээрэ Владимир Ильич Ленинние оло дахин харahан, үгэ хэлэхыень дуулаhан байнаб.

Зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаhан партиин, оронoй политическэ ажабайдалай тон шухала асуудалнуудаар Ленинэй хэлэhэн үгэнүүд яаха аргагүй тодо hонор, ойлгосотой байдагаараа онсо илгардаг hэн. Ильичые шагнаhанайнгаа hүүлдэ биднэр табиhан асуудалайнь зүб байhанда гүнзэгы этигэлтэйгээр, тэрэниие заатагүй дүүргэхэ хүсэл эрмэлзэлгэтэйгээр бусадаг байгаабди.

Владимир Ильич парти ба гүрэнэй ажал ябуулгые хүтэлбэрилхэ талаар айхабтар ехэ хүдэлмэри ябуулдаг, хэды сүлөөгүйшье hаа, хүдэлмэришэд болон таряашадай олон тоото делегацинуудтай уулзаха, хүдэлмэришэдэй суглаан, митинг дээрэ үгэ хэлэхэ сагаа оложо шададаг байгаа. Тэрэ үеын зарим хүнүүдтэ саrhaa урид табигдаhан асуудал гэжэ hанагдахаар — химическэ промышленностиие хүгжөөхэ хэрэгээр Владимир Ильичтэй уулзаhан нэгэ ушар тухайгаа хөөрэхэ хүсэлэнтэйб.

Граждан дайнай хүндэ хүшэр жэлнүүдэй үедэ, интервенциин добтолжо байhан, оронoймнай ажахын hандаралда ороод байhан тэрэ сагта Ленин Эхэ оронoйнгоо ерээдүйн хүгжэлтые хёрхо наринаар харадаг, тусхайлбал, химическэ промышленностиие хүгжөөхэ шухала гэжэ тоолодог байhан. Арадай ажахын хүгжэлтэдэ химическэ промышленностиин түйлэй ехэ удха шанартайе тэрэ тон зүбөөр ойлгодог байhан юм.

Түрэл Ильичэймнай ерээдүй тээшэ ямар мэргэнээр харадаг байhые иимэ жэшээнүүд гэршэлнэ. 1917 оной декабрь hарада Ленин багшымнай үүсхэлээр Арадай Ажахын Дээдэ Соведтэ химическэ промышленность хүтэлбэрилхэ таhаг бии болгогдожо, тэрэниие элитэ революционер-большевик, инженер Л. Я. Карпов толгойлдог болоо hэн. Тэрэ гэhээр дүрбэ hарын үнгэрөөд байхада 1918 оной апрельдэ В. И. Ленин химическэ болон химико-фармацевтическэ предприятинуудые Россин республикын мэдэлдэ үгэхэ тухай декредтэ гараа табиhан байна. 1918 оной июнь hарада Арадай Комиссарнуудай Совет химическэ промышленностиин хэрэглэмжэдэ мүнгэ зөөри hомолхо тухай асуудал дүрбэ дахин хараа бэлэй.

В. И. Ленин химическэ промышленностиие түүхэй эдээр хангаха хэрэгтэ тон ехэ анхарал табидаг байгаа. Имагтал Владимир Ильичэй үүсхэлээр Каспиин далайн зүүн эрьеын Кара-Богаз гэжэ тохойн дабhа, Хибинын апатидай баян хэбтэшые ашаглаха хүдэлмэри эмхидхэгдэhэн байна.

Сибириин химиин түрүүшын предприяти — Омско губерниин Петуховско госхондо содо гаргаха завод бариха тухай дурадхалые Ленинэй hайшаан дэмжэhыень hананаб. Энэ барилгада захигдаhан бүхы түхеэрэлгэнүүдые сэрэгэй захилайхиhаа дутуугүйгөөр, саг соонь, hайн шанартайгаар дүүргэхэ хэрэгтэй байhан тушаа тэрэ ходо хэлэдэг hэн.

Химическэ промышленность хүгжөөлгэ хүдөө ажахые хүгжөөлгэтэй нягта холбоотой гэжэ Ленин тоолодог байhан юм. Юуб гэхэдэ, минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгэдэ айхабтар ехэ анхарал хандуулагша hэн. 1918 оной август hарада Совнарком Владимир Ильичэй гар табилгатай иимэ тогтоол абаhан юм: «ВСНХ-гай хоёр миллиардна фондhоо тукова үтэгжүүлгын Главна Комитедэй сметэдэ орohон тоотойгоор Арадай Ажахын Дээдэ Соведэй химическэ таhагта 1918 оной хоёрдохи хахадта фосфорит үйлэдбэрилхыень 169.800 мянган түхэриг мүнгэ үгэхэ». Хэдэн hарын үнгэрөөд байхада СНК энэ таhагай хэрэглэмжэдэ ехэ хэмжээнэй мүнгэ үшөө дахин үгэhэн байна.

Тиихэдэ манай химическэ промышленность hаял байгуулагдажа эхилhэн байгаа. Тэд Владимир Ильич тэрэ бэрхэшээлтэ үедэ минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ шухала анхарал табидаг hэн. Удангүй суперфосфат үйлэдбэрилдэг хэдэн предприяти ашаглалгада үгтөөд, Пермскэ заводой барилга дүүрэхэ ойртоод, тиихэдэ Кинешемскэ химическэ заводой дэргэдэ минеральна үтэгжүүлгын ехэ цехэй барилга дүүргэгдэхэеэ байба.

Владимир Ильич залуу совет химиин хүдэлмэрилэгшэдтэй өөрөө уулзахые оролдодог бэлэй. 1920 оной апрельдэ шэл-шаажангай үйлэдбэриин хүдэлмэришэдэй профсоюзай Бүхэроссин IV съезд боложо, химическэ промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзтай нэгэдэхэ гэhэн шиидхэбэри абаа. Ильич хэдышье сүлөөгүй байгаа hаа, энэ съезд дээрэ амаршалгын үгэ хэлээ. Агууехэ Октябриин революциин 4-дэхи он… урда үдэр, 1921 оной ноябриин 6-да Москвагай «Каучук» заводой хүдэлмэришэдэй суглаан дээрэ Ильич баhа үгэ хэлэhэн байна.

Волынскын фосфорно-фаянсова заводой хүдэлмэришэдэй делегацитай Ильичэй уулзаhан ушар ой ухаандамни бүхөөр хадуугданхай. Сагаан полягуудые үлдэhэнэй hүүлээр тус завод хүдэлөөгүй: хүдэлмэришэдынь бүхы түхеэрэлгэеэ аршалжа шадаhан аад, гансал түлишэгүй болоод байгаа. Тэдэнэр хамтынгаа суглаан дээрэ гурбан хүнhөө бүридэhэн делегаци hунгажа, Москва, Ленindэ эльгээhэн юм.

Заводой коллективэй гүйлтые дүүргэхын тула профсоюзай ЦК ехэ оролдоошье. Тэд делегадууд заводойнгоо бодото байдал тухай Ленindэ өөhэдөө дуулгаагүйдөө бусахагүйбди гээ. Тиихэдэнь би Ленинэй секретарь Л. А. Фотиевада энээн тушаа хэлээд, Ильичтэ дамжуулхыень гүйгаа бэлэйб. Хойто үдэрынь Ленинэй тэрэ делегацитай уулзаха болоhон тухай манда мэдээсэгдээ.

Ерэhэн делегацимнай гэшүүд ехээршье баярлаба. Тэдэнтэеэ машинада hуугаад, Кремль ошохо замдаа тэдэнэйнгээ шаажан амhартануудые досоонь хэhэн ехэ корзина абажа ябахые харабаб. hүүлдэнь мэдэн гэхэдэ, заводой коллектив өөhэдынгөө үйлэдбэрилдэг продукциhаа Ильичтэ бэлэг эльгээhэн байгаа. Энэ мэтын бэлэг сэлэгүүдтэ Ленинэй дурагүйгөөр хандадагые мэдэдэг тула би тэрэ корзинаая орхихыень үнөөхи нүхэдhөө гүйжа ядаалби даа.

Кабинедэйнь үүдые нээхэтэймнай зэргэ Владимир Ильич урдаhаамнай угтан ерэжэ, хүн бүхэнэймнай гарые барин амаршалаад, корзина соохи амhартыемнай хараад ехээр гайхан hонирхобо. Удаань ойлгон гэхэдээ, делегациин гэшүүдтэ hайниие хүргөөд, секретаряа дуудажа асараад, тэрэ бэлэгыемнай хүүгэдэй саадта үгэхые дурадхажархёо... Тэдэ амhартануудайнь зариман мүнөөшье В. И. Ленинэй музейдэ хадагалагдажа байдаг.

Хөөрэлдөөмнай час тухай саг соо үргэлжэлөө. Ильич делегадуудhаа заводойн бодото байдал, хүдэлмэришэдэйнь эрилтэ тухай тодорхойгоор hуража абаад, тэрэ дарыдаа заводтонь түлишэ, хүдэлмэришэдтэнь эдеэ хоол үгэхэ захиралта ВСНХ-да үгөө бэлэй.

Делегадууд энэ уулзалгаараа ехэ баярлажа, хойто үдэрынь түргөөр Волынь нютагаа харяад, заводойнгоо хүдэлмэришэдэй хамтын суглаан дээрэ Ильичтэй уулзаhан тухайгаа ямар ехэ омог баяртайгаар хөөрөө гээшэ hэм! Заводынь уданшьегүй хүдэлжэ эхилhэн юм.

Владимир Ильич химическэ промышленность хүгжөөлгые хёрхо наринаар ажаглажа байдаг hэн. Нэгэтэ нимэ ушар болоо гээшэ. 1921 оной hүүл багта бүхы промышленностиие шэнэдхэн хубилгаха үедэ лак, шэрэ гаргадаг заводууд нютагай ажахын органуудай мэдэлдэ байгаад, муугаар хүдэлдэг байба. Орон доторнай лак, шэрэ ехэ хэрэгтэй аад, олдохонь тон бэрхэтэй hэн.

Манай профсоюзай ЦК лак, шэрэ үйлэдбэрилхэ промышленностиин республиканска трест байгуулха дурадхал табижа эхилээ. Тэд ВСНХ областной организацинуудтай арсалдахаяа харaaд, тус асуудалай […] бэри унжагайруулжа бай[…] Тиихэлээрнь биднэр тэрэ[…] далаа Ажал болон Оборо[…] ведтэ харахыень табибаб[…] гой заседаниин түрүү[…] hууhан В. И. Ленин энэ […] тон ханамжатайгаар ш[…] ерээд, республиканска […] байгуулхада экономико, м[…] лэдбэриншье талаар аша[…] тай байха гээд биднэй ду[…] лые дэмжэжэрхёо.

Ингэжэ Владимир И[льич] оронoйнгоо химическа пр[омыш]ленность хүгжөөлгэдэ ехэ [анха]рал табидаг байhые хара[…] Агууехэ Ленин багшынгаа […] риие бэелүүлэн, манай Ко[ммунис] парти химическэ промыш[ленност]тиин бүхы түйлалтые ар[…] нойнгоо аша туhада хэр[…] КПСС-эй ЦК-гай декабриин [Пле]нум химическэ промыш[ленност]тиие түргөөр хүгжөөхэ […] түйлай ехэ түсэб зохёохо[…] түсэбэйнь амжалтатайгаар […] дүүлэгдэжэ эхилhые мүнө[…] набди.

В. ДОБРОВОЛЬСК[ИЙ],
химигүүдэй бүхэросс[…]
профсоюзай ЦК-[…]
түрүүлэгшээр хүдэл[…]
ну[…]

ПОЛЕВОЙ СТАН ДЭЭРЭ

Хабарай тарил[…]
урда тээ

Үдэрэй ошохо тудам урин дулаан боложо, хабарай ольhото амисхал урда зүгhөө эхилээд, нютаг бүхэнэй үнгэ зүhые хубилгана.

Хаа хаанагүй хабарай тарилгада бэлэдхэл болоно. Механизатор машина, техникэеэ туршажа үзэнэ, агроном үни хада полинууд дээгүүрээ гаранхай, ута туриитэй сабхитай уhалагша hүбаг ханаабуудые зүбшан ябана. Энэ үеэр хаарын полевой стануудтаашье хүн зон хүлгөөтэй. Трактор агтын хүнхинөөн эндэ тэндэ зэдэлнэ. Эдэ бүгэдэмнай хабарай шэнжэ ха юм даа. Тэд урдын юрын хабарай бэшэ, харин ашаг ехэтэ шэнэ хабарай шэнжэ мүн.

Энэл үедэ Бэшүүрэй совхозой партийна организацидашье бэлэдхэл ябана. Хабарай тарилгын үедэ таряашадые соёл культурын талаар яажа хангаха тухайгаа эндэ зүбшэлдэнэ. Даб дээрэ 40 гаран хүниие нэгэдүүлhэн 4 агитбригада полевой станууд дээгүүр ябахаяа бэлдэжэ байнхай. Тэдэнтэй суг хамта нүүдэл кино, автолавка ябалсаха. Эдэ бригадануудай программань: концерт, лекци, хөөрэлдөөн, ханын газетэ болон дайшалхы хуудаhанууд, хэрэгтэй болоо hаань, эмнэлгын, ариг сэбэрэй талааршье туhаламжа хүргэхэ, киношье харуулха юм.

Мүн нүүдэл библиотека ябалсажа, элдэб hонин номууд, газетэ, журналнууд үдэр бүри механизаторнуудай дуран соо байха.

Мүнөө совхозой 4 полевой стан сагаадагдан сэбэрлэгдэжэ, газаань түлеэ залhан асарагдаа. Хээрэ хүдэлэгшэд хабарай тарилгын дүүрэтэр эндээ байха. Тиимэhээ полевой стануудай байра байдал hайнаар түхеэрэгдэхэ, хамтын столовонуу[д…] ха тусхай газарнууд […] юм.

—Мүнөө жэлэй хабар[ай …] рюусалгатай. Ажалша[…] аhан шадалаараа оролдо[…] мэлзэнэ. Тиимэhээ та[…] соёл сурталай талаар […] хангажа, ажал хэрэгтэ[…] ха гэжэ манай партийна […] заци оролдоно,—гээд […] парткомой секретарь н[…] Цыдынжапов хэлээ.

Элэбхитэй бэлэдхэл […] нүхэсэл ха юм.

Б. ЖАМБА[…]

Казахстанай Кара-Таугай бассейные ашаглаха тухай Н. С. Хрущев КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленум дээрэ хэлээ hэн. Мүнөө эндэhээ химическэ промышленностьда шухала хэрэгтэй фосфорит абтана. Зураг дээрэ: Кара-Таугай химкомбинат.

ТАСС-ай фотохронико.

Парторганизациин хүдэлмэриин дүршэлhөө

Тооложо hураха

Мүнөөнэй эрхэ байдалда партийна организацинуудай ажал ябуулгын гол hуури экономическа хүдэлмэри байха ёhотой гэжэ партиин Центральна Комитет заадаг байна. Энэ талаар Улаан-Үдын мебельнэ, модо болбосоруулдаг комбинадай партийна организациин, дирекциин ажал ябуулга hонирхолтой.

hүүлэй хэдэн жэлэй туршa соо энэ предприятида экономикын эрдэм дэлгэрүүлхэ үргэн дэлисэтэй хүдэлмэри ябуулагдадаг, бүхы юумээ арьбалхын, алмахын тулада коллективэй хүдэлмэрилэгшэдэй анхарал хандуулдаг, бага гаргаша хээд, ехэ продукци бүтээн гаргаха гэжэ оролдодог байна. Энэ зорилго бэелүүлхын тула комбинадай дирекци, партийна организаци бүхы хүдэлмэреэ юунhээ эхилээб гэхэдэ, нэн түрүүн мастернуудай, бригадирнуудай, цехүүдэй начальнигуудай, хүдэлмэришэдэй экономическа hуралсал үргэн дэлисэтэйгээр эмхидхэhэн байгаа. Мүнөө эндэхи үйлэдбэриие ударидагшад мастернуудай hургуулида hурана. Комбинадай директор А. П. Шапиро hургуулиие ударидадаг юм.

Тус предприятиин олонхи хүдэлмэришэд мүнөө экономикын эхин шатын hургуули дүүргэнхэй. Эндэхи коммунис ажалай 19 hургуулида экономикын асуудалнуудые шудалжа байдаг. Элдэб түхэлэй hуралсалда мүнөө мянга гаран хүн гэхэ гү, али бүхы хүдэлмэришэдэй 65 процентнь hурадаг. Ингэжэ экономикын hуралсал үргэн дэлисэтэйгээр эмхидхэhэнэй ашаар үйлэдбэриие ударидагшад, хүдэлмэришэдэй олонхинь экономикын, ажахын тоосоонoй гол шухала асуудалнуудые hайнаар шудаланхай, ажалдаа хэрэглэнэ.

Экономикын эрдэм дэлгэрүүлхэ зорилгоор комбинадай партийна бюро мүн бусадшье арга шадабари хэрэглэдэг болонхой. Жэшээнь, үдэр бүри заводойнгоо радиогоор цехүүдэй, бүхы комбинадай ажал үйлэдбэриин үрэ дүнгүүд тухай дамжуулдаг юм. Ажалай түрүүшүүл экономикын асуудалаар хөөрэлдөө хэдэг, лекци, элидхэлнүүд үнгэргэгдэдэг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ технико-экономическа табан конференци үнгэргэгдөө. Комбинадай таби гаран хүдэлмэришэд экономическа газетэ захижа уншана. Энэмнай экономикын асуудалда ехэ анхарал хандуулдаг байhанай гэршэ мүн. Комбинадай партийна бюро байд гээд лэ предприятинингаа ажахын дүн тухай, тэрэшэлэн шухала шухала экономикын асуудалнуудые партийна суглаануул болон партийна, ажахын эдэбхитэдэй зүблөөн дээрэ табидаг. Жэшээнь, комбинадай хүдэлмэриин үнгэрэгшэ жэлэй дүн ба шэнэ жэлэй зорилгонууд гэhэн асуудалые 1964 оной февраль соо партийна, ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэhэн байгаа. Комбинадай директор А. П. Шапиро энэ асуудалаар элидхэл хээ. Предприятиингаа мүнгэн сангай орошо-гаргаша тухай главна бухгалтер В. П. Яковлев элидхэhэн, февралиин эсэс багаар партийна нээмэл суглаан дээрэ зүбшэhэн. Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, предприятиингаа ажал хэрэгтэ хүтэлбэрилэгшэдhөө гадна, мүн юрын хүдэлмэришэдэй эдэбхитэйгээр хабаададаг болоhые гэршэлнэ.

Экономикын талаар тобшолол хэдэг нийтын бюрогой хүдэлмэри тухай хэдэн үгэ хэлэлтэй. Энэ бюро 1960 ондо байгуулагдаhан. Мүнөө энээндэ 26 хүн, тэрэ тоодо 18 инженер, техникүүд, 8 хүдэлмэришэд ороно. Комбинадай главна экономист А. П. Мунин бюрогой хүтэлбэрилэгшөөр хүдэлнэ. Нийтын энэ эмхидэ зуу гаран эдэбхитэд хабаададаг.

Энэ бюро ехэ хүдэлмэри ябуулдаг, үйлэдбэриин арга боломжо, үлүү гаргашануудые элирүүлдэг, материал хэтэрүү ехээр гаргашалха ябадал усадхадаг байна. Энээнтэй хамта нюдэ далдалхын тула худалаар нэмэжэ бэшэхэ, бусад буруу ябадалнуудые усадхахын түлөө тэмсэл ябуулдаг. Жэшээнь, мебельнэ фабрикада (мүнөө комбинадта оронхой) экономикын асуудалда анхарал хандуулагдадаггүй дээрэhээнь тоо бүридхэл бусайданги байдаг hэн. Салин хүлhэ үдэр бүри тооложо гаргаха тухай хэлсэдэгшьегүй, хүдэлмэришэдэй нарядынь hарын дүүрэхэдэл хаагдадаг, мүн мастернууд энээндэ ямаршье хабаагүй байдаг байгаа. Тиимэhээ комбинадай хүтэлбэрилэгшэд партийна организаци, нийтын бюротой хамта мебель бүтээдэг хүдэлмэришэдэй дунда экономическа hуралсал эмхидхээ. Энээнэй ашаар байн байн ажахын тоосоон нэбтэрүүлэгдээ. Ингэжэ богонихон болзор соо мебельнэ үйлэдбэридэ салин хүлhэнэй үдэр бүриин гаргаша тоологдодог болонхой. Мастернууд үдэр бүри наряд хаадаг юм. Бүхы хүдэлмэреэ техническэ нормын ёhoop эмхидхэдэг болоно.

Энэ бюро хүдэлмэриин саг яажа гаргашалагданаб, мебельнэ үйлэдбэридэ бодото дээрээ хэды шэнээн материал гаргашалагданаб гэжэ шалгаха, бүтээн гаргадаг продукци бүхэн гаргашаяа харюулна гү гэжэ hураха, шалгаха гэhэн зорилготой хүдэлжэ байна. Ажалай бүтээсые улам дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин түсэб үлүүлэн дүүргэхын, продукциин өөрынь үнэ хямдаруулжа, шанарыень hайжаруулхын тула комбинадай хүдэлмэришэдэй үүсхэл эдэбхи дэлгэрүүлхээр түлбэриин гурим тогтоогдонхой.

Экономикын эрдэм дэлгэрүүлхэ хүдэлмэри үргэнөөр эмхидхэhэнэй ашаар ажахын тоосоо улам нарижуулха арга олгоhон байна. Ажахые хүтэлбэрилхэ энэ арга цех бүхэндэ, үйлэдбэриин гол участогуудта нэбтэрүүлэгдэнхэй. hара бүридэ цех бүхэнэй үйлэдбэриин түсэб үгтэдэг. Энээн соонь салин хүлhэнэй гаргаша, продукци бүхэндэ гэрадаг салин хүлhэнэй тоо, үйлэдбэриин, туhалбариин хүдэлмэришэдэй тоо түсэб соонь заагданхай байдаг.

Тоо бүридхэл эрхим hайнаар табиhанай, ажахын тоосоо нэбтэрүүлжэ, бүхы юумээ арьбалдаг, алмадаг, мүн экономикын hуралсал үргэн дэлисэтэйгээр ябуулдаг болоhоной ашаар комбинадай бүхы хүдэлмэри hайжаржа эхилээ hэн. 1963 ондо продукци гаргаха түсэбөө 102 процент, товарна продукци — 100,3 процент дүүргэhэн байгаа. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 101,4 процент дүүргэгдээ. **25 мянган түхэригэй салин хүлhэн алмагдаа. Продукциин өөрынь үнэ хямдаруулhанай ашаар 83 мянган түхэригэй алмалта болоо. Тиихэдээ нэгэ кубометр хюреэдэгдэмэл материалэй өөрынь үнэ түсэбөөр хараалагдаhанда орходоо 2,8 процентээр хямдаруулагдаа. Энэ предприяти түсэбhөө гадуур 53 мянган түхэригэй олзо оруулаа.**

Улаан-Үдын мебельнэ, модо болбосоруулдаг комбинадтахи экономическа хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй танилсаад, КПСС-эй обком экономикын түрүү дүй дүршэлэй республиканска hургуули нээхэ гэжэ шиидэhэн байна.

Г. СЕРГЕЕВ,
КПСС-эй обкомой соёл сурталай таhагай инструктор.

ҮШӨӨ НЭГЭ АМЖАЛТА

Локомотив-вагон заhабарилгын заводой дизельнэ цехэй хүдэлмэрилэгшэд февраль hарада дизельнүүдые түрүүшынхеэ заhабарилжа эхилээ hэн. «ТЭ-3» тепловозой двигательнүүдые заhабарилха гээшэ ехэ харюусалгатай, орёо хүдэлмэри. Дизельнэ цехэйхид нилээд ехэ бэрхэшээлнүүдтэй ушарна. Дизелиин хори гаран узелнүүдые задалжа, суглуулхын тула ехэ талмай, технологическа зэр зэмсэг, тусхай түхеэрэлгэнүүд, запчасть, мүн мэргэжэл ехэтэй хүдэлмэрилэгшэд хэрэгтэй.

Тус цехэй хүдэлмэрилэгшэд эдэбхи оролдолго гаргажа, эдэ бэрхэшээлнүүдые дабажа гараба. Мүнөө үедэ хоёр дизель заhабарилагдаад, бүхы шалгалтануудынь амжалтатайгаар дүүргэгдээ.

Шэнэ юумэн лэ хадаа шэнэ. Харюусалгатай даабари абаад байхадаа юунhээшье эхилхэнь мэдэгдэгшэгүй hэн.

Цехэй начальнигай гү, али парторгын таhаг соо хүтэлбэрилэгшэд, технологууд сугларжа, чертёжнүүдые шэнжэлдэг, проектнүүдые хаража үзэдэг, бусад заводуудай дүй дүршэлые халан абахын тула хэниие эльгээхэб гэхэ мэтэ эмхидхэлэй олон тоото асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэг бэлэйбди.

Анха түрүүн ажалаа зүбөөр эмхидхэлгэдэ анхарал ехээр хандуулагдаа. Ажалай участогууд тус тустаа тусхай даабаринуудые абадаг, тиигэжэ тэрээндээ мэргэжэдэг болоо.

Мүн дизельнэ корпусой хүдэлмэрилэгшэд мэргэжэлээ дээшэлүүлхын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Дээрэhээ заабари үгэхые хүлеэжэ hуунгүй, түмэр замай транспортын Новосибирскын инженернэ институдай заводой дэргэдэ эмхидхэhэн консультационно пунктда хүдэлмэришэд олоороо тепловозуудые шэнжэлнэ.

Кадрнуудые хүмүүжүүлхэ талаар мүн лэ ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Энэ коллектив соохоо үргэжэ гараhан ажалай түрүүшүүл эндэ олон. юм. Урдань юрын хүдэлмэришэд ябаhан А. Я. Покрасов мүнөө цехэй на[чаль]нигаар, А. Ф. Чуйков […]лагша технолог, А. Я. […]пов—ахалагша масте[р], И. И. Нарыгин маст[ер…] хүдэлмэрилнэ.

Ингэжэ дизельнүүд[ые за]hабарилха талаар шэн[э тех]нологи шудалха хэрэг[тэ …] гэдөөрөө хам оролсож[о …]даа табигдаhан зори[лго] амжалтатайгаар дүүр[гэ]бди. Саашадаа «ТЭ-3» [теп]ловозой дизельнүүд h[…] гүйгөөр заhабарилаг[да…] болобо. Цехэй хүдэлм[эри]шэдэй түйлаhан энэ […] тэдэнэй ажалай үшөө […] амжалта болоно.

А. ЩЕГЛАКО[…]
ЛВРЗ-гэй техно[…]

ЛВРЗ-гэй арматурна цехтэ Майн урдахи социалис[…] сөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Олон хүдэлмэришэд хэл[…] хэнэйнгоо нормо холо үлүүлэн дүүргэнэ. Зураг дээрэ (зүү[н]hаа): түрүү слесарьнүүд Василий Крючков, Владимир Усов, […]гей Рагожин гэгшэд тепловозой шэнээр бүтээгдэhэн дета[ль] ража байна.

В. ГАНЧЕНОВЭЙ […]

АЖАЛАЙ НОРМО—ҮЙЛЭДБЭРИИН ТОЛ[…]

КПСС-эй ЦК-гай 1962 оной ноябриин Пленумэй hүүлдэ ажалай нормые шэнэдхэн хубилгаха талаар хүдэлөөн хүдэлмэришэдэй дунда үргэнөөр дэлгэрээ. Ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлгэ коммунис общество байгуулгын шухала асуудал гэжэ совет хүн бүхэн мэдэрнэ бшуу. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ ушар олон юумэнүүдhээ дулдыдадаг, илангаяа ажалай нормо зүбөөр тогтоохо гээшэ угаа ехэ удха шанартай. Тиимэhээ энэ хэрэгые гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ, энээндэ хүдэлмэришэдые, үйлэдбэриин түрүүшүүлые үргэнөөр хабаадуулха шухала. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ зорилгоор эмхидхэлэй болон техническэ хэмжээнүүдые хараада абан, ажалай нормо байгуулагдаха ёhотой.

Галуута нуурай шахтоуправлениин хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэриин экономико hайнаар шудалжа, ажалай нормо шэнээр хаража үзэхэ хэрэгтэ үргэнөөр хабаадалсадаг, hайшаалтай эдэбхи үүсхэл гаргажа байдаг. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын тула техническэ нормоёо ехэ болгохо талаар ЛВРЗ-гэй сверловщица нүхэр Грехневагай үүсхэл республикын доторнай мэдээжэ болонхой. Үнгэрhэн жэлэй апрель hарада Социалис Ажалай Герой Г. Д. Тучиновай хүтэлбэрилдэг коммунис ажалай түлөө тэмсэжэ байhан проходчигүүдай звено шахтоуправлениин соогоо түрүүшынхеэ ажалай техническэ нормые 5 процентээр ехэ болгохо гэhэн уялга абаа hэн. Бригадна суглаан дээрээ тэдэнэр арга боломжонуудаа элирүүлэн хаража, электрическэ хюрөө, «УП-3» машина хэрэглэн, техническэ нормоёо дээшэлүүлхэ гэжэ шиидэhэн байна. Баhал иимэ уялга абаhан А. С. Жигаловай бригада ажалайнгаа нормые 10 процентээр дээшэлүүлээ. Зорилгоёо бэелүүлхынгээ урда тээ бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулhан, хэдэн шухала хэмжээнүүдые бэелүүлhэн байна. Илангаяа ажалай эмхидхэл hайжаруулагдаа, мүн ажалай сагые ашагтайгаар хэрэглэхэ асуудалда онсо анхарал хандуулагдаа hэн. Урдань машина ашаалаад, тэрэнэйнгээ hөөргөө бусажа ерэхые хүлеэжэ hуудаг hэн. Харин мүнөө сүлөө гараhан сагтаа тулгын модо бэлэдхэнэ. Ингэжэ ажалай бүтээсэ 10 процентээр ехэ болоhон байна. Бригадань 6 хүнhөө бүридэнхэй, бултадаа эбтэй, эетэйнүүд.

Дээшэлүүлhэн уялга абахынь урда тээ бригадын автомашинада модо ашаалха ажалай нормо 9 кубометр байгаа hаа, мүнөө 10,1 кубометр болонхой. Тиигэжэ үнгэрhэн жэлэй түсэб 117 процент дүүргэгдээд, 907 түхэриг мүнгэн алмагдаа.

Нүүрhэ ашаалагшадай бригада дүрбэн хүнhөө бүридэнэ. Коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байhан энэ участогайхидай үнгэрhэн жэлэй хүдэлмэри хаража үзэхэдэ, халаанайнь нормо дунда зэргээр 130—150 процент, зарим халаанууд 200—250 процент хүрэтэр дүүргэhэн байна. Энэ жэлдэ 7—8 шахтын хүдэлмэришэд нүүрhэ малтан абаха түсэбөө үдэр бүри үлүүлэн дүүргэнэ. Арга боломжонуудаа хаража үзэhэн В. И. Киселевой хүтэлбэрилдэг бригада нормыень 25 процентээр дээшэлүүлхые гүйhан байна.

Энэ үүсхэлыень 7—8 шахтын хамтын суглаанай зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаа hэн. Нүхэр Киселев энэ суглаан дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, шахтоуправлениин бүхы хүдэлмэрилэгшэдые тэдэнэрэй үүсхэлые дэмжэхыень уряалhан байгаа.

—Бидэ энэ уялга абахадаа тодорхой хэмжээ ябуулгануудые хараалнабди. Тиихэдэ нүүрhэ малтан абалгые түсэбөөр хараалагдаhанhаа эрид дээшэлүүлхэ, үйлэдбэреэ оньhожоруулха, илангаяа нүүрhэ ашаалга түхэреэн сүүдхэ соо ябуулха комплексно бригаданuудые эмхидхэхэ, нүүрhэнэй складта бульдозернуудые ашагтайгаар хэрэглэхэ гэhэн дурадхал оруулнабди,—гээд тэрэ мэдүүлээ hэн.

Мүн 2—5 шахтын аш[аалагшад]шэдэй бригада нор[мые …] процентээр дээшэлүүл[hэн бай]на. Ажалай зарим нор[мо мү]нөө сагай эрилтые хүс[эжэ] гажа шаданагүй, ти[ихэдэ] бригадын гэшүүд бүхы [хүсэ] шадалаараа ажалл[аагүй] байна гэжэ олон хүнүү[д хэ]дэглэнэ.

Ажалай нормые дээш[элүүл]хэ хэрэг үйлэдбэриин а[рга бо]ломжые зүбөөр хэрэгл[эхэ …] олгоно. Гансахан энэ […] бригадын жэл бүриин […]мэриин дүнгүүдые […] үзэбэл, 4600 нормо-час […]магдаха байна. Түрүү[…]дануудай хүдэлмэри[ин] дүршэл ажалай сагые […]айгаар хэрэглэхэ эри[д …]шээ боложо үгэнэ.

В. ГО[…]
манай шта[тна]
коррес[пондент]

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур.
1964 оной апрелиин 18.

...ай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэроссийска семинар

...й дүршэлөө халан абалсана

...ааhарин хаядаhа суглуулжа, ...тэжээл буйлуулха, биостиму... үйлэдбэрилхэ талаар дүй ... халан абалсахын тула ...дын мяха-консервын комби...гэдэ дүрбэн үдэрэй семинар... үнгэргэгдэбэ. Манай мяха... комбинадай коллектив ...нигөө хаядаhа хэрэглэжэ, ...ахыда шухала хэрэгтэй ...тэжээл болон минеральна ...тага үйлэдбэрилхэ үүсхэл ... юм. Энэ талаар комбинад...жэ байhан ажалтай танил... дүй дүршэлыень халан абалса... Средне-Волжско, Москвагай, ...дай, Кузбассай, Алас-Дур... бусад совнархозуудай мя... промышленностиин предприя...ай хүдэлмэрилэгшэд, Каза...гэй союзна республиканууд...шад эндэ ерээ.

...арта хабаадагшад РСФСР-эй ...ой Эдеэ хоолой промыш...тиин Главна управлениин ...гшэ нүхэр **Жижневскиин** ... түрүүшын үдэр шагнаба. ...лой хаядаhа хэрэглэн, ма...ээл буйлуулха хэрэгэй шу...дха шанар, энэ талаар мяха...омышленностиин зорилго ту...эрэ элидхээ. Улаан-Үдын мя...сервын комбинадай директор **Горобец**, техническэ фабрика... цехэй начальник **Гольд-**... комбинадай главна инженер ...малай тэжээл буйлуулха та...даа хэгдэжэ байhан ажал, дүй ... тухайгаа тодорхойгоор хөө...лэhэн байна.

... комбинат малай белково ... үйлэдбэрилхэ талаар РСФСР-...ай промышленностиин пред...нуудай дундаhаа түрүү hуу...ри эзэлнэ. Долоон жэлэй эхинhээ хойшо 1.600 тонно тэжээл түсэбhээ гадуур үйлэдбэрилэгдөө. Энэ ажалаа саашадань үргэдхэхөөр хараалhан тус комбинадайхид байгша оной түрүүшын кварталай түсэбhөө гадуур 270 тонно белково тэжээл бэлэдхэжэ, республикынгаа колхоз, совхозуудта эльгээhэн байна.

Зүблөөндэ хабаадалсаhан нүхэд комбинадай цехүүдээр ябажа хараа, иимэ тэжээл үйлэдбэрилдэг техническэ фабрикануудай цехэй ажалтай танилсаа. Тэдэнэр семинарай нээгдэхын урда тээхэнэ эндэ ашаглалгада тушаагдаhан поточно-оньhожоруулмал линиин хүдэлхые хараа, тэрэнэй түхеэрэлгээр hонирхоо. Иимэ лини тодхоhон ушар тус комбинадайхидай ехэ илалта болоно. Малай белково тэжээл үйлэдбэрилхэ бүхы процесс оньhожоруулха арга хангаhан энэ лини Советскэ Союз дотор эгээл түрүүшынхеэ манай комбинадта тодхогдоо. Энээнэй ашаар продукциин шанар hайжаруулагдаха, цехэй ажалайнь бүтээсэ горитойгоор дээшэлүүлэгдэхэ юм. Комбинадай хүдэлмэрилэгшэд айлшадай олон асуудалда тодорхой харюу үгэhэн, хэрэгтэй заабари, туhаламжа үзүүлhэн юм.

Эбэртэ бодо малай арhа хуулаха шэнэ арга семинарта хабаадагшадта харуулагдаа. Комбинадай уралан нарижуу...дай дурадхалаар үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэhэн энэ арга жэл соо 20 шахуу мянган түхэригэй арьбалалта үгэhэн юм. Шэнэ арга тодорхойгоор харуулhан техническэ тусхай зурагууд, брошюра айлшадта бэлэглэгдээ.

Зүблөөндэ хабаадагшад комбинадай цехүүдэй ажалтай танилсаhанайнгаа hүүлээр, hанал бодол тухайгаа хөөрэлдэhэн байна.

Г. ХАРЧЕНКО.

Парижай хүн зон олонтой, шууяа ехэтэй Пуассоньер гэжэ бульварта оршодог томохон гэрэй үндэр орой дээрэ хадхагдаhан Улаан туг хабарай hалхинда урихананаар даллан хиисэдэг. Олон түмэндэ мэдээжэ болоhон «Юманите» гэhэн гаршаг томо үзэгүүдээр бэшэгдэн, тэрэ гэрэй үбэр таладань үлгэгдэнхэй.

ФРАНЦИИН АЖАЛШАДАЙ ДУРЛАДАГ ГАЗЕТЭ

РЕПОРТАЖ „Юманите" газетын редакциин ажалай нэгэ үдэр

Аяар 60 жэлэй саада тээ, 1904 оной апрелиин 18-да түрүүшынхеэ гаража эхилhэн, Франциин үдэр бүриин шэнэ газетын энэ гаршагые уншагшад анхан обёорhон байха.

— Газетымнай ойн баярай hайндэр болохонь... Манай редакциин эб эетэй коллектив 60 жэлэй турша соо ехэхэн ажал хэрэт бэелүүлээ, — гээд «Юманите» газетын харюусалгата секретарь Раймон Лавинь хөөрэжэ эхилбэ. — Энэ хугасаа соо газетымнай 20 мянгадахи номер гараа. Тэрэнэй хуудаhан бүхэниинь оронойнгоо хүдэлмэришэн ангиин, таряашадай тэмсэлэй түүхын гэршэ болонхой.

Раймон селекторэй барюул хүдэлгэжэ, стенографиин бюротой хөөрэлдэжэ оробо:

— Зай нүхэд, ямар hонин тойбота?

— Мишель велосипедистнүүлэй урилдаан тухай мэдээсэнэ,— гээд эхэнэр хүнэй дуугарха урдаhаань соностобо, — үшөө Жан Шатель хоёрhоо мэдээсэл хүлеэнэбди.

— hайн даа, — гэжэ Раймон микрофоноор харюусаад, нам тээшэ эрьен, элирхэйлжэ хэлэнэ: «Абель Мишель Альпада үнгэргэгдэжэ байгаа урилдаанда байлсахаяа ошонхой. Манай тусхай корреспондент Ролан Пассеван футболоор уласхоорондын мүрысөөндэ байлсахаяа Канн хото ошоо. Тиихэдэ Жан Анси, Фернан Шатель гэгшэд фоторепортёрнуудтай хамта Компьен оронхой.

Парижай районой эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй ниитын уулзалга мүнөөдэр Компьендэ үнгэргэгдэхэнь. Энэмнай эгээл шухала мэдээсэлнүүдэй нэгэн болоно бшуу.

Редакци дотор ехэ ажалай бурьялан байhаниинь элеэр харагдана. Нэгэ таhалга соонь телетайпнууд тодхогдонхой. Бүхы дэлхэй дээрэ боложо байhан hонин дэлхэйн информационно агентствэнүүдhээ дамжуулан абана.

Үдэрэй 15 часта ахалагша редакторай орлогшо Марсель Вэйрие редакциин таhагуудай түлөөлэгшэнэрые түрүүшын түсэблэлгэдэ селектороор уриба.

Түсэблэлгын үедэ «Юманите» газетын үглөөдэрэй номерой материалнууд хараалагдана. Редакциин таhагуудай түлөөлэгшэнэр бүхы дэлхэй дээрэ, мүн орон доторoo боложо байhан элдэб hонирхолтой ушар тухай эндэ хэлэжэ үгэнэ. Эдээн сооhоонь эгээн шухала материалнууд шэлэн абтажа, газетэдэ толилогдохо юм. Энэ түсэблэлгые ахалагша редакторай хоёрдохи орлогшо Жан Меро үнгэргөө.

— Мүнөө манай ажал хүдэлмэриин эгээл харюусалгатай хаhа саг оробо гээшэ, — гэжэ Раймон Лавинь түсэблэлгын дүүрэhэн хойно намда хэлэбэ. — Үглөөдэрэймнай номерто толилогдохо материалнууд хэдыхэн часай турша соо бэлэн болгогдохонь. Би таниие газетынгаа үнгэрhэн түүхэтэй танилсуулха сүлөө саг олохоб, — гээд нэмэбэ.

Тиигэжэ бидэнэр редакциин музей-архивта ерэжэ танилсабабди. Эндэ газетын түрүүшын номернуудай үлэ мэдэг шарлаhан хуудаhанууд нарин нягтаар хадагалагданхай. «Юманите» газетын эгээн түрүүшын редактор байhан Жан Жоресэй статьянуудые уншабабди. «Газетэмнай оронойнгоо ажабайдалтай, хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлтэй, профсоюзуудтай ходо нягта холбоотой байха ёhотой»,—гэжэ Жорес бэшэhэн байгаа.

...Үдэрэй 4 час 3 минута. Селекторэй микрофон дахяад абяа угэбэ:

—Хоёрдохи түсэблэлгэдэ урина бди...

Журналистнууд «Юманитегэй» директор Этьен Фажоной кабинет соо сугларба. Үглөөдэрэй номерто оруулагдахаар бэлдэгдэhэн материалнууд эндэ дахяад зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Хоёрдохи түсэблэлтын hүүлээр энэ газетын хүдэлмэрилэгшэ Мадлен Риффо гэгшэтэй золгобоб. Сэбэр харахан нюдатай, томоор гүрэгдэhэн гэзэгээ мүр дээгүүрээ ара гэдэргэнь буулганхай, набтаршаг бэетэй эхэнэр өөрынгөө нүхэд, газетын хүдэлмэрилэгшэд тухайда дуратайгаар хөөрэбэ...

— Дайнай үедэ Парижай гол гудамжада гитлеровскэ офицерые буудажа алаад, толгойн саазаар шиидхэгдэhэн аад, фашистнуудай хара hабарhаа тэрьедэн мултаржа гараhан журналистка Мадлен Риффое манай оронoй арад зон hайн мэдэхэ. Өөр тухайдаа хөөрэжэ үгэхыетнай гуйнаб, — гэжэ хэлэхэдэмни, тэрэ нэгэ ондоо тээшэ ошохо хэрэгтэй байhанаа гэнтэ ойндоо оруулба.

Хоёр жэлэй саада тээ Алжирта «Юманите» газетын тусхай корреспондентээр ажаллажа байхадань, ОАС-айхид тэрэниие алаха hэдэлгэ гаргаhан байгаа. Тиигэжэ Мадлен толгойгоо хүндөөр шархатаhан, гар хүл хоёроо хухарhан юм.

Үдэшын 9 час. Газетын олохон дотор хуудаhанууд бэлэн болгогдобо. Уласхоорондын политика тухай хөөрэhэн хуудаhануудынь бэлдэгдээ. Гэбэшье агентствэнүүдэй hүүлэй мэдээсэлнүүдые хэблэхын түлөө тусгаар зай эдэ хуудаhануудта орхигдонхой.

22 час 45 минута. Шэрын үнэрөөр үшөө анхилhан зангаараа газетын шэнэхэн номерой хуудаhанууд Рене Андриенэй урдахи стол дээрэ табигдаба. Үглөөдэр Франциин ажалшад өөhэдынгөө дурладаг газетые hонирхон уншаха байха.

...Пуассоньер бульварта шууяанай замхажа, hүни орой болоhон хойно «Юманите» газетын редакциин гэрэй зарим сонхонууд гэрэлтэhэн зангаараа байгаа hэн.

Ю. ПОНОМАРЕВ.
ТАСС-ай корр.

ФРАНЦИ. Франциин Коммунис партиин дайшалхы орган «Юманите» апрелиин 18-да 60 жэлэй ойе тэмдэглэхэнь. Бии болоhон түрүүшынгээ үдэрнүүдhээ эхилэн, газетэ француз ажалшадай дунда хүндэтэй, нүлөө ехэтэй болонхой. Газетэ хүдэлмэришэд болон таряашадай мүнгэ зөөреэр гаража байдаг, тэдэнэй аша туhые хамгаалдаг. Зураг дээрэ: «Юманите» газетэ захилгын ниитэ национальна кампаниин үдэрнүүдтэ Парижай предприятинуудай нэгэндэ захил хэгдэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

...ан-Үдын нооhо угаадаг фаб...үнөө жэлдэ ашаглалгада ...юм. Мүнөө эндэ Майн Нэгэ...hайндэрэй урда тээхи мүры...лдэгэрэнхэй. Энэ мүрысөөндэ ...бэрлэхэ цехэй насосно стан...машинист, коммунис ажалай ... Мария Дмитриевна Кол...шалгаран ябана. Зураг дээ...эр Колбасюк ажалдаа.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Депутат—ажалай баатар

Суулгын талада наран эртэ гарадаг гэжэ хэлээ hаа, энеэдэтэйшье байха юм гү? Юрэдөө үндэр хада уулануудай арын хормойгоор оршоhон hуурин, тосхонууд наранай бүри дээрэ гарашаhан хойно тэрэниие hаял харадаг байха. Харин суулгынхид дэлюун уужам талада дуратай. Заган дабаанай үргэлжэлэл болохо үндэр бэшэхэн хадануудшье hаалта хэдэггүй, наран бадарhаар зүүн зүгтэ мандадаг, уужам дайдашье уринаар энеэбхилэн, алтан шаргал туяан угтадаг.

Балмасуу наранай гараха үеэр ажал дээрээ ходо байдаг. Үшөө харанхы байхада тугалай байрын хашаагай үүдэнэй «хяард» гээд хаагдаха, нээгдэхэнь дуулдана. Одоолшье хабарнай ерээ гээшэ ха. Үдэшэшье уринай амин hайн мэдэгдээд байгаа hэн. Мүнөө үглөөгүүр хэзээ хэзээнэйхиhээ сэлмэг, итааха хэбэртэй.

Душөөд гаран толгой тугалнууд үбhэ эдинэ. Зариманиинь мүргэлдөөдшье абана, тархинуудаа hэжэрнэ. Балмасуу эжэлүүдгүй нэгэ тугал эльбээд орхино:

— Эhээ! Малаадаймни томохон болоош. Ёhоор hүтэйхэн үнеэн болохо бээзэш, — гэжэ гансааран дуугарна.

Тиигэжэ байтарнь:

— Балмасуу аа! Ерыш, — гэhэн абяан дуулдаба.

Алексеева Нюра наhаар Балмасууhаа холо эгэшэ ёhотой. Энээнэй урда элдэб ажал дээрэ ябаhан. Харин тугалшан болоhониинь hаянай.

— Энэ Машкамни үбдөө гээшэ гү даа. Юумэ эдихээ болёод, тохиигоод байна. — гэжэ мэгдэшэhэн Нюра Балмасууда эбдүүсэн хэлэнэ.

Балмасуушье малай эмшэн шэнги. Тугалые хэды еды дахин hабардаад орхибо.

— Градусник асара.

— Бари, бари. Энэ байна.

— Хүйтэ абан алдаа. Халуунтай. Пенициллинээр тарилга хээд орхие. hүүлдэнь ветврачые дуудаарай, — гээд Балмасуу шприцтэй хайрсаг асараа hэн.

Ветврачай ерэхэдэ тугалшье эдэгэшэhэн байба.

— Хари, мэдээ hэм. Балмасуугай байhан хойно тугал гарзалаад орхихогүй. Аяар арбан жэлдэ тугалшан ябана ха юм, — гэжэ ветеринар омогорхонгёор хэлээд. Нюра тээшэ энеэбхилбэ.

Нээрээшье, тугалшан Балмасуу Базарсадаева наhаараа залуушье hаа, дүй дүршэлөөр баян, ажалай оншые альган соогоо бажууhан хүн байха. Долоодохи класс дүүргээд байхадаа, Балмасуу ажаллаха хүсэлэнтэй байhан тухайгаа эжыдээ хэлэбэ. Эжынь дуратай байгаа. Юундэб гэхэдэ, өөрөө мүн лэ наhаараа мал дахаhан, «мал тэжээhэн — ама тоhодохо» гэдэг үгын удха hайн мэдэхэ ха юм даа. 1954 он. Арбан зургаатай Балмасуу hүhаалиин фермын тоо бүридхэлшээр ажаллажа байтараа, фермые даагша Тогошиевта тугалшан болохомни гэжэ хэлээ hэн. «Үгы, басагамни, боли, боли. Мүнөө дээрээ энэ саарhа гүүрhаяа бэшээд hуу. Тугалшан болохошни яашаха hэм»,—гэжэ тэрэнэй хэлэхэдэ, Балмасуу үсэд байба. Уданшьегүй 40 тугал тушаажа абаад, баяртай, урматайшаг фермэhээ гэр тээшээ гэшхэлжэ ябаа бэлэй.

Сахилгаан түргэнөөр саг ошоно. Юумэ хэнгүй, өөдөө харажэ хэбтээ hаа, үдэр hүни hара жэл мэтэ ута байха ёhотой. Харин ажалай халуун охин соо алтан наранай мандажа, үдэ болошоhыень гэнтэ обёорхош. Хахад час тухай өөрөө эдеэ хоол барихаш. Нэгэ заа амархаш. Тиигээд баhа ажал, ажал. Нарай тугалнууд. Тэдэниие тэнжээхэ, мал болгохо хэрэгтэй. Алтан наран хэды багтаа баруун хойтохи нюсэгэн гүбээнүүдэй саана хоргодошоhон юм? Гэнтэ харанхы болоhые мэдэхэш.

«Маара маараhаар мал болодог, бархира бархирhаар хүн болодог» тээд нютагай үбгэдэй хэлсэдэгые Балмасуу hанагша hэн. Тугалшни хурьган бэшэ, тиибэшье муу харууhа мэдэхэ шолмонууд. Мүнөө hанахада, энеэдэтэй шэнги. Түрүүн ерээд, тугалдаа миил үбhэ ехэ ехээр барьяса үгөөд hуугша бэлэй. Үнинэй тугалшан Жамьяма Гармаева туhалдаг, заадаг hэн. Табан жэл хүсэд үнгэрөөгүй байхада Балмасуушье Суулгын совхозой түрүү тугалшан болохоhоо гадна, тэрэнэй үрэ ехэтэ ажал республика соо суурхажа эхилээ.

1961 он. Новосибирск хотодо Сибириин хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөндэ КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев ерээ hэн. Бурядай АССР-hээ ошоhон түрүүшүүлэй дунда залуухан басаган. Суулгын совхозой тугалшан Балмасуу Базарсадаева hуулсаа бэлэй.

Ажалайнь амжалта?... Балмасуу жэл бүхэндэ 50 тугал тушаажа абагша hэн. Жэлэй hүүлдэ тугалнуудые тушааха дээрэ шэгнэлгэ болохо. Тугал бүхэн 2 центнер 80 килограммhaa доошо бэшэ шэгнүүртэй байдаг юм. Хайшан гээд иимэ амжалта туйланаш гэжэ Балмасуу басаганhаа асуужашье яалай. Хэнэйшье мэдэhээр, оролдолгын хүсэн—амжалтын эзэн болонхой.

— Нюужархихаар онсо онол арга, нюуса юумэн минии ажалда үгы. hаянай искусственна hүхэжэ амаршообди. Тугалнуудна тэрээндэ ухаангүй дуратай, толгой бүхэндэ 5 литр уулганабди. Ёhоор хоолтой. Байра байдалаар сэбэр, арюун байhан мал өөдэлсэтэй. Хоол гээшые тамнанагүйбди. Мүнөө үень тугалнай суудхэдээ 700—800 граммаар шэгнүүрээ нэмэнэ. Үглөөгүүр эртэ ерээд, тугалнуудта үбhэ үгөөд орхихош. Богонёор хэлэхэдэ, үбhыень таhалдуулнагүйбди. hайса үбhэ эдиhэн тугал уhа ехээр уудаг. Концентрат гээшэмнай туhатай даа,—гэжэ Балмасуу хөөрэнэ.

Ажалай баяраар сэдьхэл зүрхэнэй халихада, ондоо юун хэрэгтэйб? Өөрынгөө дуратай ажалда үнэн зүрхэнhөө оролдоhон лэ хүн амжалта туйлахань дамжаггүй. Нарай заахан тугал энхэргэн урин гарнууд соо өөдэргэн, тобир мал болоно бшуу.

Балмасуу—олониитын эдэбхитэй ажал ябуулагша. 1961 ондо КПСС-эй гэшүүн болоhон юм. Суулгын сельсоведэй депутат, культурно-ажаhуудалай саг үргэлжын комиссиин гэшүүн.

— hаяхан комсомолой комитедэй секретарь Денисоватай хөөрэлдөө hэмди. Суулгын хүдөөтэй клубта уран hайханай харалгада бэлдэлгээр юун хэгдэнэб? Клубые заhан hэльбэхэ гү, али үгышье hаа, шэнэ клуб барихаар болоо гэhэн эрилтэ совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй урда үнинэй табигданхай юм. Тээд энэмнай үшөө шиидхэгдээдүй. Сомон дээрээ үшөө хэлсэхэ бээзэбди,—гэжэ депутат Балмасуу хэлээ hэн.

Нээрээшье Балмасуу эды харюусалгатай ажал дээрэ байhаншье hаа, забда сүлөө олоод лэ, hунгагшадай захяа дүүргэдэг юм.

Мүнөө Балмасуу 45 тугал харадаг. Хорёо соо буруу гэжэ хэлэхээр томо тугалнууд эдеэлнэ. Ногооной ургахалаар тэдэнь бэлшэжэ эхилхэ.

— Тугал бүхэнэй шэгнүүрые 2 центнер 80 килограммhaa доошо оруулхагүйб,—гэhэн бата үгэеэ Балмасуу дабтана.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

Суулга.

Нэгэдэлэй түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй

ПРАГА, апрелиин 16. (ТАСС). Советско-польско хани барисаанай митингын Кремль соо болоходо Н. С. Хрущевой хэлэhэн үгые «Руде право», «Млада фронта» болон Чехословакиин бусад түбэй газетэнүүд мүнөөдэр түрүүшынгээ хуудаhануудта толилоо. «Нэгэдэлэй түлөө тэмсэлые шангадха», «Социализм байгуулхын тулада нягта харилсаа холбоотой байха хэрэгтэй», «Коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые эрид шангаар хамгаалха», «hандаргахы ябуулга хэгшэд партиие ленинскэ замhаань хадууруулжа шадахагүй» гэжэ газетэнүүд гаршагуудтаа онсолон тэмдэглэhэн байна.

Уласхоорондын байдалай болон дэлхэйн коммунис, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй шухалын шухала асуудалнуудаар КПСС-эй болон ПОРП-гэй делегацинуудай хоорондо болоhон хэлсээнэй ехэ удха шанартай байhыень «Руде право» тэмдэглэнэ. Советскэ Союзай Коммунис парти, Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл парти дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэл болон нягта жагсаалые, марксистско-ленинскэ hургаалай арюун сэбэр байлгые бүхы хэмжээгээр хамгаална гээд газетэ заана.

Социалис оронуудай арадуудай хани барисаа, харилсаа холбоо саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ советско-польско хэлсээнүүд ехэ удха шанартай гэжэ Чехословакиин газетэнүүд мүн лэ тэмдэглэнэ.

Кремль соо болоhон митинг дээрэ Н. С. Хрущевой, Владислав Гомулкын хэлэhэн үгэнүүдэй удхые Прагын, Братиславын, Чехословакиин бусад городуудай радио нэгэтэ бэшэ дамжуулаа.

Нүүрhэнэй промышленностиин талаар СЭВ-эй саг үргэлжын комиссиин заседани

ВАРШАВА, апрелиин 16. (ТАСС). Нүүрhэнэй промышленностиин талаар СЭВ-эй саг үргэлжын комиссиин заседани Варшавада эхилээ гээд ПАП агентство үсэглэлдэр дамжуулаа.

СЭВ-эй гэшүүн оронуудта нүүрhэнэй промышленностиие хүгжөөхэ зарим асуудалнуудые, нүүрhэнэй промышленностьда стандартизаци хэхэ асуудалнуудые заседани хаража үзэхэ байна.

АХА ДҮҮГЭЙ НЭГЭДЭЛЫЕ ЭЛИРХЭЙЛЭН ХАРУУЛБА

СОФИ, апрелиин 16. (ТАСС). Советско-польско хани барисаанай митингын Москвада болоходо, Н. С. Хрущевой, В. Гомулкын хэлэhэн үгэнүүдтэ хэблэл гол анхаралаа хандуулна гээд БТА агентство мэдээсэнэ.

Социализм болон коммунизмын илалтын түлөө Советскэ Союзай болон Польшын зэргэ ябажа тэмсэхээр бэлэн байhые, аха дүүгэй харилсаа холбоо үргэдхэн бэхижүүлхэ, ленинскэ замаар найдамтайгаар дабшаха, коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлэй түлөө тэмсэхэ, марксизм-ленинизмын гол ёhонуудые хамгаалха гэhэн хоёр оронoй арадуудай шууд сэхэ дура хүсэлые газетэнүүд онсолон тэмдэглэнэ.

hАНДАРГАХЫ ЯБУУЛГА ХЭГШЭДЫЕ ИНДИИН КОМПАРТИ БУРУУШААНА

ДЕЛИ, апрелиин 16. (ТАСС). Индиин коммунис партиин Национальна советэй онсо сесси эндэ зургаан үдэрэй турша соо үргэлжэлөөд, хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Хэдэ хэдэн асуудалнуудые, тэрэ тоодо хэтэрмэ революционно үгэнүүдээр өөhэдыгөө халхалаад, КПИ дотор можо боложо, партиин хүтэлбэрилхы органуудта эсэргүүгээр hандаргахы ябуулга хэгшэд тухай асуудалые сесси хаража үзөө.

Советэй заседаниhаа гаража ошоhонойнгоо hүүлээр, КПИ-гэй хүтэлбэридэ, партиин түрүүлэгшэ Ш. А. Дангедэ хардалга гүрдэлгэ хэhэн мэдүүлгэ хэблэлдэ дамжуулан үгэhэн можо бологшодые буруушааhан резолюци КПИ-гэй Национальна совет баталан абаа.

Зүүнэй тала баридаг, олониитэhээ таhарhан бүлэгэй hандаргахы ябуулга хадаа тусгаар амяараа баримта бэшэ, харин бүхы дэлхэйн коммунис партинуудые эмхи гуримгүй болгохо хүдэлөөнэй таhаршагүй хубинь болоно гэжэ резолюци соо тэмдэглэгдэнэ.

«Парти дотор можо болохо ябадал» гол түлэб эмхидхэгшэд М. Басавапунни, П. Сундарай, П. Рамамурти, А. К. Гопалан, Харекришна Конар, Промоде Дасгупт, Харкишен Сингх Сурджит гэгшэдэй ябуулгые Национальна совет буруушаагаа. Хамтын мэдүүлгэдэ 25 бусад хүнүүдтэй апрелиин 15-да гараа табиhан эдэ хүнүүд саг зуура партиин зэргэhээ гаргагдаа гэжэ резолюци соо заагдана. hандаргахы зорилгоор уласхоорондын үгэсэлгын боложо байhанай эсэстэ Индиин коммунис парти өөрынгөө түүхэдэ эгээн лэ бэрхэтэйхэн байдалда ороод байна гэжэ Национальна совет тэмдэглэхэ зуураа, партиин туг доро нягтаар жагсахыень, hандаргахы хүсэнүүд тушаа hэримжэтэй байхыень партиин бүхы гэшүүдые уряална. Партиин 7-дохи съездые энэ оной сентябрь hарада зарлаха гэжэ Национальна совет шиидхэбэри гаргаа.

Советскэ Союзай Коммунис партиие, бусад марксистско-ленинскэ партинуудые, тэрэ тоодо КПИ-е Хитадай коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэд болошогүй муухайгаар хардалажа, аха дүү партинуудай хоорондохи харилсаанай бүхы ёhо гуримые эбдээ гэhэн резолюциие Национальна совет мүн лэ баталан абаhан байна.

ХИАБЫН ДААНАhАА — ТЕЛЕГРАФ — ТЕЛЕФОН — РАДИО

...барисаанай, нягта ...агсаалай митинг

...ЛИН, апрелиин 16. (ТАСС). ...ко-польско хани барисаанай ...ин Москвада болоhон тухай ...жа зуураа, ГДР-эй газетэнүүд ... онсолон тэмдэглэнэ. Энэ ми...ани барисаанай, нягта жаг... оршон байдалда үнгэржэ, ...орондын хүдэлмэришэнэй хү...эй нэгэдэлэй гол ёhонуудта ...э Союзай болон Польшын ...истнуудай үнэн сэхэ байhые ...доор гэршэлэн харуулаа.

... Хрущевой митинг дээрэ хэ...үгын удхые толилходоо, үзэл ...нгоо түлөө, революционно ...е зүбөөр ойлгохын, хэрэглэ...дөө тэмсэхэдээ, поляк болон ...коммунистнууд, мүн бусад оро... коммунистнууд агууехэ Ле...ынхэ үзэл сурталые хүтэлбэ...одог, тэрээгээр зоригжодог.

...РП-гэй ЦК-гай пленум

...АРЕСТ, апрелиин 16. (ТАСС). ...ресс агентство ингэжэ дам...:

...ыниин Хүдэлмэришэнэй пар...Центральна Комитедэй үргэн ... үсэглэлдэр эндэ нээгдээ. ...орондын коммунис болон хү...энэй хүдэлөөнэй нэгэдэлэй ...нуудаар Хитадай коммунис ..., Корейн Ажалай партиин, ... Союзай Коммунис партиин ...илэгшэдтэй Румыниин Хү...шэнэй партиин делегациин ...үдые хэhэн тухай тоосоое ...зүбшэн хэлсэнэ.

...ум хүдэлмэреэ үргэлжэлүүл...

Цейлоной компартиин VII съезд

КОЛОМБО, апрелиин 16. (ТАСС). Цейлоной коммунис партиин VII съезд мүнөөдэр эндэ нээгдээ. Оронoй партийна организацинуудай түлөөлhэн 300 гаран делегат съездын хүдэлмэридэ хабаадана. Уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй асуудалнуудые, бусад оронуудай коммунис партинуудтай байгуулагдаhан харилсаае, Цейлоной коммунис партиин дотоодын байдалые болон саашанхи зорилгонуудые съезд зүбшэн хэлсэхэ юм. Элдэб оронуудай коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай делегацинууд, тэрэ тоодо КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн А. М. Румянцев түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци съездэ ерэhэн байна.

Хоёр аха дүү арадай hайндэр

БУДАПЕШТ, апрелиин 16. (ТАСС). Хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туhалалсалга тухай Венгриин болон Чехословакиин хоорондо договорой баталагдаhаар 15 жэлэй ой мүнөөдэр гүйсэхэнь. Хоёр аха дүү арадай ажабайдалдахи энэ шухала ушарта зорюулан, Венгриин түбэй газетэнүүд түрүү бэшэгүүдые, редакционно статьянуудые толилhон байна.

Энэ 15 жэлэй турша соо манай харилсаа холбооной ямараар хүгжэhые хамагай түрүүндэ баримтанууд юунhээшье үлүү эли тодоор харуулжа үгэнэ. Венгриин гадаадын худалдаа наймаанай талаар Чехословаки Советскэ Союзай hүүлээр хоёрдохи hуури эзэлдэг гээд «Непсабадшаг» газетэ түрүү бэшэг соогоо заана. 1949 онhоо хойшо хэлсээнүүд батаалагдажа, хоёр оронoй арадай ажахынуудай бүхы шахуу hалбаринуудай хүгжэлтэ зүбшэгдэhэн байха юм.

Хүндэлэлэй бэлэг

Уласхоорондын hайндэр—Майн 1-нэй hайндэрые Улаан-Үдын «Электромашина» заводой коллектив ажалай бэлэгээр угтажа байна. Тус завод апрелиингээ түсэбтэ продукци болзорhоонь урид Эхэ оронойнгоо химиин промышленностьда эльгээжэ байха юм. Ачинскын глиноземно заводто 6 тонно ашаа үргэхэ хүсэтэй 1 автокран эльгээбэ.

Гадна заводой бүтээн гаргаhан электродвигательнүүд оронойнгоо предприятинуудта эльгээгдэнэ. Апрель соо гаргагдаhан 16 шэб шэнэхэн электродвигательнүүд Комсомольско целлюлозно-картоной заводто, 2 электродвигатель Архангельска НПЗ-дэ эльгээгдээ.

И. Новиков.

Малтамарай хонишод магтаалтай

Борьёогой «Коммунизм» колхозой Малтамарай хонишод магтаалтай. Эндэхи эхэ хонидые харууhалдаг бригадые Д. Д. Галсанов хүтэлбэрилдэг юм. Бригадын хонишод 726 эхэ хонидhоо 680 хурьга абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна. Үшөө 40 гаран хонидынь хурьгалха.

Колхозой комсомолой организациин үүсхэлээр Намжилма Запова Батор Ачитуев хоёр Галсановай бригадада хүдэлхөөе ерэнхэй, хурьгашадаар ажаллана.

Малтамарай хонишод зуун хонин бүриhөө 100 хурьга абаха гэhэн уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэнь дамжаггүй.

Б. Чагдуров.

Библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй областьнууд хооройдын семинар

Улаан-Үдэдэ, Зүүн-Сибириин библиотекын институтда Сибирь болон Алас-Дурнын область, республика, хизаарнуудай библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй область хоорондын семинар апрелиин 14-нэй үдэр нээгдээд, хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлжэ байна. Тус семинарта Хабаровска, Приморьиин, Красноярска хизаарнуудай, Тувын, Яхадай, Буряадай АССР-нүүдэй, Амарай, Магаданай, Камчаткын, Шэтын, Эрхүүгэй, Новосибирскын, Челябинскын областьнуудай, Хакассай, Еврейн автономно областьнуудай түлөөлэгшэд хабаадалсана. Семинарта Ленинградhаа, Москваhаа айлшад ерээ. Тэрэшэлэн РСФСР-эй библиотекэнүүдэй управлениин начальник нүхэр В. В. Серов семинарта хабаадалсажа байха юм.

Семинарай нээлгэндэ КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь нүхэр Д-Н. Т. Раднаев, республикын Культурын министр нүхэр Д. З. Жалсараев, Улаан-Үдын партийна, советскэ болон ниитын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд байлсаа. Зүүн-Сибириин библиотекын институдай ректор нүхэр Д. Ж. Жалсабон семинар нээлгэн дээрэ үгэ хэлээ. Эндэ нүхэр В. С. Жданова (Ленинэй нэрэмжэтэ библиотекэ), В. С. Крейвенко, Н. С. Коротаев (Зүүн-Сибириин библиотекын институт) гэгшэд элидхэл хэбэ.

Областной, республиканска, хизаарай библиотекэнүүдэй, мүн городой болон хүүгэдэй библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй 3 секци хүдэлмэрилнэ. Тэндэ хэдэн элидхэл шагнагдаа.

Семинарай түгэсхэлэй заседани мүнөөдэр үргэлжэлхэ.

Д. ТОГОШИЕВ.

ХАБАР

Уян жэнгинүүр
уран дуушын аялгаар,
Уһа голой
унаган хатарай хаядалаар
Урихан хабар
уужам талаар морилбо,
Ураг худын
хурим түрөөр ёһолбо.
Утаһан элшээ
мүнхэ нарамнай задалжа,
Ургын дэльбээр
угалзажа хээзалмал
Хамба захатаа
хада майланууд тобшолжо,
Хаһата айлшанаа
хасабшаа хуулан золгонол.
Шэмэрүүн жабараар
шэмхэлуулжэ һойгдоһон
Шэрэм агтаа
шэлэнэл хүбүүд дуреэлнэ,
Хээрын хүрьһэ
хэбсэг таханууд урбуулан,
Хэшэг далгын
хэтын харгы гаргана.
Зэбэ хурсаар
зэлэ татаһан галнуудай
Маяг хэбээр
мал-һүрэгүүд хушуураа,
Малшан дуухэй —
маша гоёхон гургалдай
Магтан хабараа
майла зэдэлээн ханхинаа.

П. ЯХНОВЕЦКИЙН фотоэтюд.

ЭНЭ ХУУДАҺАНДА

УНШАГТЫ:

Горхо үзэнгүй гуталаа бү тайла

* * *

Үнэр булэ

* * *

Таабаринуудымнай таажа туршагты

* * *

Зүгнөөшэд

* * *

Үльгэр, шүлэг

ҺУРГААЛ ТУХАЙ

Шэхээрээ дуулаһанаа шэбшэжэ
ойлго,
Аманда ороһоноо амталжа
залги.

Уһан далай урадхалтай,
Улад зон гуримтай юм.

Ном уншажа ухаа нэмэхэ,
Нүхэрөө һунгажа айл болохо.

Амталжа үзэнгүй амтатай бү гэ,
Ажалаа дүүргэнгүй дүүрээ
бү гэ.

Хэлээ хадаа хэрэг дээрэнь,
Амалаа хадаа ажал дээрэнь.

Олоной хэрэгтэ оролдохо
ёһотой,
Нийтын хэрэгтэ нэтэрхэ
хэрэгтэй.

Хубиин хэрэг хараа һаа, холо
ошохогүйш,
Үмсын хэрэг хараа һаа,
өөгшөөгдэхэгүйш.

Арбай таряа ургуулха һаа,
Агротехникэ шудала.

Үхэр, мал үдхэхэ һаа,
Үүлтэр, һүрэгыень томодхо.

Орохо наран улаандаа һайн,
Орохо бороо дулаандаа һайн.

Утын харгыда унаагаа гамна,
Урин дулаанһаа үбһөө гамна.

Холын замда нүхэр танигдадаг,
Холын харгыда морин
танигдадаг.
Абаяа дахажа ажалда һураха,
Эжыгээ һахижа уранда һураха.

ЭХИР ГУРБАН

АЖАЛАЙ юрын үдэр дүүрэжэ, хүн бүхэн гэр гэртээ харихаяа комбинадай үргэн ехэ талмай дээгүүр иишэ тиишээ һүндэлнэ. Хүдэлмэриин хубсаһатай Вениамин Григорьевич нүхэдөөрөө суг газаашаа гаража ябатараа, гэнтэ юушьеб даа, нэгэ юумэ ухаандаа хадуун: «Битнай яаранаб. Баяртай» гэжэ ябуул дуугараад, гэр тээшээ шамдуухан гэшхэлнэ...

—Зай, Зоямни, врачта ошоо гүш. Юун гэжэ хэлээб?—гээд Вениамин гэртээ орон сасуугаа һамгандаа хандана.

—Ошоо даа, ошоо. Евгения Петровна үзөөд, хоёр үхибүү түрэхэшни ха гээ. Үдэшэ болотор гэртээ һуугаарай, 8—9 час багта эрьеэд гарахаб гэжэ манай гинеколог хэлээ.

—Зай, зай, һайн лэ гээшэ. Танайш түрэл гаралнууд үнэр баян айлайхи һэмнай даа. Врачай хэлээшээр бидэшье эхир хоёр хүбүүдтэй болохомнай бэшэ гү?—гэжэ байгаад Вениамин дүрбэтэйхэн Оля басагаяа тэбэрнэ, таалана.

Үдэшын боро хараан багта Вениаминай һамганиинь хүндэржэ, хоюулан тэрэ дороо хубсалан сасуугаа нарайлалгын гэртэ ошоо һэн.

...Үглөөнэй зургаан час болоодүй байхада нарайлалгын гэртэ Вениаминай ошон гэһээнь:

—Нүхэр Кузнецов, таанадые амаршалнабди. Эхир гурбан басагатай болоот,—гэжэ нарайлалгын гэрэй акушеркэ Т. А. Шмакова баяртайгаар мэдээсэбэ.

Вениамин Григорьевич абаһаар ойлгожо ядаһандаа:

— Нээрээ гү?—гэжэрхибэ.

— Гурба даа. Гурбан басагад...

— Ягаа һайн гээшэб! Эхынь бэе хүнгэн, бараг ха гү? Юу асархада болохоб?—гэжэ асуугаад, нүхэр Кузнецов гүйдэл дундаа гэртээ ошожо, эхэдээ, басагандаа гурбан басагадтай болоһоноо дуулгаба.

—Ай хоорхы. Эхэеэ, эгэшэеэ һажаажа, эхир үхибүүдые түрэбэ ха юм. Бэень һайн гү?—гээд Вениаминай эхэнь энэ тэрэ юумэ һураад һаланагүй.

— Үглөөнэй 10 часһаа 12 болотор эдихэ юумэ үгэхэдэ болохо. Эжы, тэрэ алирһанай шүүһэ бэлдээрэй. Бишни город ошоод ерэхэмни, — гэжэ хэлээд, Вениамин ябашаба...

— Энээниие Зоя Александровна Кузнецовада үгыт,—гэжэ Вениамин хэлээд, сүүмхэтэй эдеэ хоол, газетын саарһаар орёолтотой сэсэгхэнүүдые нарайлалгын гэрэй сестрада дамжуулна.

— Зоя Александровна, Танда бэлэг асарагдаа. Харыт,—гээд хүүгэдэй сестра асарһан юумэеэ һарбайба.

...«Амиды сэсэгүүд. Хөөрхымни хаанаһаа асарааб. Город ошоолтой» гэжэ Зоя асарһан юумыень хараад баясажа, нүхэртөө иимэ удхатай бэшэг зураба:

«Бэемни гэмгүй һайн. Халуумни бууран татажа байна. Асарһан алирһанайшни шүүһэн һайн байха аабза. Басагаднай булта һайнууд. Һаял хүхүүлээд гаргабаб. Дундахи үхинэймнай хомхой гээшэнь! Нүхэдтэмни мэндэ хүргөөрэй. Амаршалагша, танай мама Зоя».

...Нүхэр Кузнецовой ажалдаа ерэн гэһээнь, сугтаа ажалладаг нүхэдынь, мүн мяха-консервын комбинадай бүхы хүдэлмэришэд мэдэжэрхинхэй, булта даал амаршална, баяр баясхалан хүргэнэ. Комбинадай дирекци, партийна, профсоюзай комитедүүд Кузнецовтоной үнэр баян болоһонтойнь дашарамдуулан амаршалаад, шэнэ, уужам ехэ гэр үгэхөөр бэлдэжэ байнхай. Мүнөөшье Зоя Александровнагай нарайлалгын гэртэ байхадань комбинадта сугтаа ажалладаг нүхэдынь үдэр бүри ерэжэ, бэлэг сэлэгүүдые асарна, амаршална.

—Багашуулай бэень һайнууд гү?

—Яһала һайн даа. Түрүүн мүндэлһэн басаганиинь 1900 грамм, хоёрдохинь—нэгэ килограмм 800 грамм, гурбадахинь—1700 грамм шэгнүүртэй байгаа. Дүрбэн хоногой туршада эхэсэ хүхэхэдөө шадамархануул болоҗо байнхай,—гээд нарайлалгын гэрэй врач-гинеколог Евгения Петровна Седунова хөөрэнэ.

Коммунис ажалай предприятиин коллективэй нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө оролдожо ябаһан мяха-консервын комбинадай түрүү хүдэлмэришэд—Кузнецовтоной энэ булынхид эхир гурбан багатай боложо, баяр дээрээ баяр, жаргал дээрэ жаргал нэмэбэ ха юм.

Үнэгэнэй харанхыда
харахадам,
Үрхөөртнай утаан
бааяжа байг лэ.
Үүдээртнай үнгэрхэдэм,
Үхибүүдэй наадан
зэдэлжэ байг лэ,

гэжэ арад зоной хэлэдэгэй ... Зоя бидэ хоёрой гэрлэхэдэмни ... рим түрэдэ ерэһэн үбгэж... юрөөһэн юм. Үбгэдэй энэ юрө... тымнай зол жаргалта бай... заяагаал!—гээд нүхэр Ку... омогорхожо байгаа һэн.

Б. ЦЫРЕМПИЛ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **эхир г... басагадай эхэ Зоя Алекса... Кузнецова.**

АВТОРАЙ ф...

ҺАЙРХУУ БАХЫН ҮХЭЛ

(Арадай аман үгэһөө)

Боро толгойн үбэртэ, болдогто намагай дунда баха хорхой элбэгтэй багахан нэгэ нуур байдаг юм һэн гэлсэгшэ. Ган гасуур болоҗо, газар дайда хатажа, нуурай уһан шэргэшэбэ ха. Тэндэхи амитад тэсэхэ аргаяа барагдажа, уһа шалбааг бэдэрхэ баатай болобо.

Тэндэ байрлаһан хоёр галуун «холын нуурта ошоё» гэлсэн хооронддоо зүбшэбэ. Тэрэ үедэ хүхэ эреэн баха хүрэжэ ерээд:

— Хүршэнэрни, намаяа бү орхиит, ами наһым абарыт, ашыетнай харюулхал байхаб, — гэжэ байжа гуйба.

Һайхан сэдьхэлтэй галуунууд һанаагаа зобон хайрлажа, хо... ороһон бахые холын нуурта а... жа туһалая гэлсэбэ. Галуунууд... рихан бургааһа оложо, тэр... тэг дундаһаань бахада зуул...

— Шангаар зуугаад яба. ... абяа гараарай,—гэжэ захи... Өөһэдөө бургааһанай хоёр ү... зуугаад холын аянда мордо...

Хээрэ талада ажаллажа ... хүнүүд дээгүүрээ ниидэжэ ... галуу хараад, һүү-һай болон...

— Харыт, харыт! Эдэ хоёр г... эреэн бахые тэлээд ябанал,... байжа хашхаралдаба ха. «Тал... гүүлхэдээ тэшэ ядаһан тэнэг ...

—Галуунууд намайе тэлэж... бэшэ, харин битнайл эдэ ... абажа ябанаб,—гээд абяа гар... хэдээ, зүүжа ябаһан модоёо а... тэрэ баха тэһэ биса унаһан ю... сэхэ.

Үдхань уншагшадта эли бэ... Нүхэдэйнгөө үгэ хүүр дуулан... зааһан заабариень тоодоггүй... туһыень харюулдаггүй, бэеэ ... гэдэг заримашуул тэнэг бахын... хэтэйл.

Б-М. ДЫШИН...

Натуралистын тэмдэглэл

АЖАГУУША АМИТАД

ЗУНАЙ УРИН дулаанай һаяхан захалаад байхада, сагай уларилай саашадаа ямар байхыень таахын аргагүй байдаг. Тунгалаг арюухан үглөөгүүр, үүлэгүй сэлмэг тэнгэри. Нуурай эрьеын һөөгүүдтэ суглараһан шубуудай шарьяха абяан соностожо, урда зүгһөө дулааханаар һэбшээлнэ...

Иимэ һайхан сагай ерээд байхада хөөрхэн малаахан, улаа эреэхэн тугалнуудаа хото хорёоһоонь гаргажа, ойроо хүртөөгүй тунга ногоондо бэлшээнгүй байхын аргагүй ха юм.

Зунай аяма халуун үдэр болохо. Гэнтэ хойто зүгһөө хүйтэн һалхин үлеэжэ, хаанаһаашьеб даа туулган хара үүлэн буужа ерэхэ. Бэлшээридэ абаашажа ябаһан тугалнуудаа хахад харгыһаа гэдэргэнь бусааха баатай болохош...

Мал адуулдаг нэгэ үбгэжөөл ямар үдэрэй болохые гайхалтай зүбөөр таадаг байһан. Бүрхэг, һалхитай үглөөгүүр байхадань, мэнэ-мэнэ бороо адхархань гэжэ һанахаш. Яһала дүршэлтэй болоһон малшад тугалнуудаа холо абаашахаяа айха. Теэд үнөөхи үбгэжөөл өөрынхеэрээл ногоо элбэгтэй холохон байһан бэлшээридэ тугалнуудаа абаашаһан лэ байха.

Караһаар байтаршни үүлэнэй забһараар наранай элшэ туяа сасаржа, үдын хойно тэнгэри сэлмэжэ эхилхэл даа. Үдэшэ болоһон хойно үбгэжөөл садатараа эдеэлһэн тэрхэгэр гүзээтэй тугалнуудаа тууһаар орожо ерэхэ. Теэд сагай уларилые таадаг өөрынгөө нюусые хэндэшье хэлэдэггүй байгаа. Тэрэ нюусань һүүлдэ мэдэгдэшэһэн байна.

Нэгэтэ наратай сэлмэг үглөөгүүр үбгэжөөл тугалнуудаа баазаһаа холо абаашангүй, ойр тойрондо бэлшээжэ байба. Үдэ болохоёо байтар һалхи һамаа буужа, бороо орохоёо забдаба. Энэ үедэ совхозой директор мотоциклээр гэртээ харижа ябаба. Нуурай эрьеэр гүйлгэжэ ябатараа тэрэ малгайгаа унагаажархёод машинаяа байлгажа, малгайдаа гүйбэ.

Фуражкань нуурай эрье туласа хиидэбэ. Харан гэһээнь, малгайнь хажууда зэд гоёлтотой, ута шүбүүгтэй гааһан хэбтэбэ. Иимэ гааһан гансал мал адуулдаг үбгэндэ байһан. Директор тэрэниие хармаандаа хээд, «өөрынгөө нюусые хэлээгүйдэнь, гааһыень үбгэжөөлдэ үгэхэгүйб» гэжэ бодобо. Тиигэжэ байтараа саашаа обёорон гэхэдэнь, нуурай эрьедэ шаалтатай модонһоо нэгэ утаһан уһа руу татаатай, үлэ мэдэг хүдэлхэдэжэ байба. Директор тэрэ ооһорыень абаад татан гэхэдэнь, хүлһөө уюулһан баха гаража ерэбэ...

Гайхаһан, гэлыһэн директор мотоциклдаа һуугаад гүйлгэжэрхибэ...

Уданшьегүй бороо дуһалжа, хамаг малшад баазадаа сугларанхай, һарабша доро тамхилжа байбад.

—Таанадай хэнтнай баха ооһорлоод, нуурай уһан соо табяаб?—гээд директор тэдээндэ хүрэжэ ерэһээр асууба.

Харюугай орондо хүхэ энеэдэн болобо.

—Энэ шинии гааһан гү?

— Минии, минии,—гээд үбгэжөөл баярлаба. — Үглөөгүүр хаанашьеб даа гээжэрхёоб.

— Ооһортой баха баһа шинии гү?

— Би уяа һэм,—гээд үбгэн аалихан харюусаба. Бэшэниинь гайхаһандаа булта аниргүйнүүд.

— Юундэ?

— Хэрбээ бахануудай эрье дээрэ гараад һуугаа һаань, бороо ородог, тугалнуудаа холо абаашадаггүйб. Хэрбээ бахануудай уһан соо ороод һуугаа һаань, тэнгэри бүрхэгшье байг, бороо лашье орохогүй. Тиимэһээ үглөө бүхэндэ эртэлэн нуур дээрэ ошожо, бахануудые харадагби...

— Энээн тухайгаа юундэ хэлэдэггүй байгаабши,—гээд директор сухалдаһан янзатайгаар асууба.

—Хүлисэгты, лаб мэдээгүйлөө хэлэхын аргагүй байгаа. Үбгэн хүндэ худалаар хэлэхэ аягүй ха юм. Нэгэтэ эдэ баханууд намайе мэхэлһэн юм. Тэрэ гэһээр тэдэниие ходо шалгажа байгшаби.

**

КАЗАХСТАНАЙ урда районуудта ноябриин һүүл багаар үбэл ерэдэг гээшэ. Модоной набша намаагай унажа байбашье, саһан үшөө ороогүй байтаа.

Заповеднигэй зоолог Шевченко нэгэтэ сонхоороо хаража байтараа борбилоонуудай элдэб үһэ ноохо, үдэ суглуулаад, уурхайдаа зөөжэ байхыень обёоржорхибо. Хойто үдэрынь баһал иимэ ушарай болоҗо байһые хараа.

Тэндэ подвалай орой саһаар хушажа байһан Усен гэжэ моришон борбилоонуудай тухагүй «ажалаар» баһал һонирхобо.

—Усен, харыш даа. Борбилоонууд үүрээ дулаална. Үбэлэй ерэхэ үшөө үды байгаалтай,—гээд зоолог моришондо хандаба.

—Ээ, тиимэ бэшэ. Үбэлнай үглөөдэр ерэхэ. Үшөө ямар ехээр хүйтэрэгшэ ааб, хараад байгаарайлши,—гээд моришон подвалаа бүри һайнаар дулаалжа ороо бэлэй.

Хойто үдэрынь яһала дулаан байтарнь, үдэшэлэн тээ гэнтэ шанга хүйтэнэй болохоёо байһан тухай радиогоор мэдээсэгдэбэ. Һүни үнгэрөөд, үглөөгүүр болоходо газаамнай янгинама хүйтэн тооһо татуулжа байгаа һэн. Сагай уларилай энэ хубилалтые борбилоонууд гурбан хоног урид мэдэһэн юм.

М. ЗВЕРЕВ.

Таабаримнай таагд... танай харюу ээлжэ...

Үнгэрэгшэ субботымнай ... то толилогдоһон таабари Х... аймагай Хэжэнгэ тосхоной ... ной заводой хүдэлмэрилэгшэ ... ма Шангараповна Ширапова ... түлэб зүб таагаа.

1-дэхи таабаринь—эле... плиткэ, хоёрдохинь — пы... гурбадахинь—уһэ абадаг м... дүрбэдэхинь—дурамбай.

ШОГ, ЁГТО

Һайзгай Абида

Айлшаар манайда
Абида ерээ.
Теэд тэрэмнай
Тэнэг хүн байшоо.
Энеэлтэйшье газарта,
Энеэлгүйшье газарта
Арһайн энеэжэ,
Алтан шүдөө
Һайрхажа байһан
Һархагар хүн аад,
Алтан бэһэлигээ,
Алтан часаа
Халтад гээл һаа
Харуулхые оролдон,
Һаахаржа байһан
Һайзгай хүн аад,
Шал уймараар
Шальпаад һалаагүй.
Урмам таһаржа,
Уурни хүрэшөөд,
Унтаридань түргэхэн
Оруулжа амарааб.

Ш. НИМБУЕВ.

1800 ондо Тульска губерниин Алябьева тосхондо Россидахи саахарай түрүүшын завод нээгдэһэн байна.

* * *

XVI зуун жэлэй үедэ Мексикэһээ Европодо наран сэсэг асарагдаһан байгаа. Тэрэнэй һүүлээр хоёр зуун жэл болоод байхада энэ ургамал Россин урда захын районуудта тариглажа эхилһэн юм. Наран сэсэгэй үрэһэнһөө тоһоной гарадаг байһаниие 1835 ондо Воронежско губерниин Алексеевкэ тосхоной таряашан Бакарев гэгшэ элирүүлһэн байна.

* * *

Россида түрүүшын фотопортрет 1840 ондо абтаһан байха юм. Зурагаа абхуулхын тулада аппарадай урда 20 минутын туршада тэрэ хүн заашье хүдэлэнгүй һууха баатай байһан.

Календарьһаа абтаба.

Бэриин муулар

(Урданай дуун)

Заа мүрэн сэсэгынь
Заягаашьегүйгөөр ганхана.
Заягаата буурал эжымни
Забһаргүйгөөр һанагдана.
Улаалзай һайхан сэсэгынь
Уяханаар ходол ганхана.
Убсанса буурал эжымни
Уриханаар намдаа һанагдана.

* * *

Элистэйхэн дабаанда
Эмээлтэм яажа тэнсэхэб?
Эжыл, абым холохондо
Эльгэм яажа тэнсэхэб?
Хадын үндэр дабаанда
Хазаартам яажа тэнсэхэб?
Энхэргэн эжым холохондо
Эльгэм яажа тэнсэхэб?

Үтэлһэн ганса хүгшэнэй дуун

Түмэрэй сайни оложо,
Хуурай хүүлэжэ абалтай.
Түрэлэй сайни оложо,
Хүбүүшэлжэ абалтай.
Дабтамалхан хайшаяг
Дарханааса гуйнаби.
Далан хоёр наһаяа
Юрөөлөөсэ гуйнаби.

Юрөөл

Азаргатай гүүдэй
Эзэн болоорой.
Арбан хүбүүдэй
Эсэгэ болоорой.

* * *

Ерэхэ бүрим
Ехэ болоорой,
Орохо бүрим
Ондоо болоорой.

Ш-Н. ЦЫДЕНЖАПОВ.

ТУҺАТАЙ ЗҮБШЭЛ

Шанаһан мяханай амта шэмэтэй байхын тулада тэрэниие бүхэлеэр, бусалжа байһан уһан соо хэхэ. Шанаха уһаниинь мяхаяа арайхан хушаад байха. Мяханайнгаа бусалхатай сасуу галынь һуладхаха. Мяхан аалиханаар бусалгаха.

* * *

Мяха гутаангүй тэрэ зангаарнь 1—2 үдэр соо байлгаха гээ һаа уксусаар норгогдоһон бүдөөр орёогоод һэрюухэн газарта табиха.

* * *

Халуунда тоһоной хайлашахаяа һанаа хадань тоһотой амһартаяа дабһатай уһаар норгоһон бүдөөр орёохо.

Таамаг—таабари д...

Улайжа байһан галхамнай
Уһан булагһаа эхитэйл,
Уһан булагай булаглахалань
Унтарха үгынь гайхалтайл!
Дүрэжэ байһан дүлэмнай
Дүүрэн булагһаа дэгжэнэл,
Дүүрэн булагай дэбэрхэдэ
Дүлдэхэ үгынь һонирхолто...

Бөө-хаан нютагһаа зүүн ... һуудалтай. Хурдуулд айл—т... нэй жара тухай наһанай Ш... Бороонхи гэгшэ, 1930 ондо б... болон, намайе Улаан-Үдэ ... үдэшэжэ ябаха зуураа:

— Зээ хүбүүн! Энэ таамаг ... хойшодоо аша гуша, дүшэ, ... хүлинсагуудтамни дам саашаа... ган дуулажа ябаарай даа,—гэ... хяад, хуушанай нам аялгаар ... жа үгөө һэн.

Энэ таамаг дууе хэн нэгэн ... наар бодожо үзөөд, тайлба... зангилаае тайлахатайгаа хамт... рюудань зохидхон дуу зохёохо... гэжэ хүлеэгдэнэ.

Тус дуунай тайлбари холо... хормойдотнай, уула бэшэ улаа... Хүнэй бэеһээ холуур тойрууа... бодожо үзөөрэйт.

Бэшэжэ аба...

Аполлон ШАДА...

НЮТАГ ҮГЭНҮҮД ТУХАЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

Тусгаар ажал, мэргэжэлдэ хабаатай нютаг үгэнүүдые (губшуурай хартага, тибаас, гүльмын халбага, голёог мэтые) литературна буряад хэлэндээ үргэнөөр хэрэглэхэ гэдэг зүб. Гэбэшье тон олонхи аймаг нютагуудтамнай хэлсэдэг, литературна хэлэндэмнай батаар ороһон «сэсэг», «нохойн хоншоор», «ямаан» мэтын үгэнүүдэй орондо зарим газарта хэлсэдэг «шаралжаахай» (Кабанскын аймагта сэсэгые тиигэжэ нэрлэдэг), «улаан халаахай» (Яруунада нохойн хоншоор гэхын орондо иигэжэ хэлэдэг), «шоогой» (Баргажанда ямаагаа тиигэжэ нэрлэнэ) гэхэ зэргын үгэнүүдэй литературна хэлэндэ абтахагүй байһаниинь элитэ (тэндэхи нютагай байдал харуулхадаал уран зохёол соо иимэ үгэнүүдые хааяа хэрэглэхэһээ бэшэ даа). Зүгөөр бэе бэеэ бүри һайнаар ойлгодог болохын тула нютаг нютагта хэлсэдэг онсо өөрэ үгэ хүүрнүүдые һайса мэдэхэ ёһотойбди. Нэгэтэ иимэ ушар болоо һэн. Баргажанай, Сэлэнгын хоёр нүхэд уулзаад, Баргажанайхинь «авторучкаяа арилгааб» гээ. Тиихэдэнь «арилгаха» гэжэ үгые Сэлэнгын хүнэй «сэбэрлэхэ» гээд һанаһаниинь тэрэнь «үгы болгохо, гээхэ» гэһэн удхатай байшоо. Баһа нэгэ иимэ ушар болоһон гэхэ. Хори сонгоол хоёр уулзаад, хоринь: «һонин юутэйт?» гэжэ асуугаа. Сонгоолынь: «Хонич үгыб дээ, нэгэ хэдыл ямаатайб» гээ ха (сонгоолнуудай нютаг хэлэндэ «һ» абяан хэлэгдэдэггүй бшуу, тиимэһээ һонин гээшыень хонин гэжэ һанаа). Иигэжэ «гээхэ, үгы болгохо» гэхын орондо «сэбэрлэхэ, арилгаха», «һонин» гэхын орондо «хонин» гэхэ мэтэшэлэн үгэеэ буруугаар ойлголсожо байнгүй, бэе бэеэ бүри һайнаар ойлгохын тула нютаг хэлэнүүдээ мэдэдэг байха шухала болоно.

Энэ тэмдэглэл соогоо Эрхүүгэй областиин Алайрай аймагта хэлсэдэг зарим нютаг үгэнүүдые тайлбарилан харуулаябди.

ХИЛУУСА

Суургаяа иигэжэ нэрлэнэ. Ородуул «замок» гэдэг. «Хилууса» гэжэ үгэ «ключ» гэһэн ород үгэһөө абтаа гээшэ ха. «Ключ» гэһэн үгые эндэ түрүүн «хилууса» гэдэг байһанаа, ябан ябаһаар суургаяа «хилууса» гэжэ нэрлэдэг болоо хаяа.

НЕЭБРЭ

Түлхюураа «неэбрэ» гэжэ нэрлэдэг байна. Эндэ неэ «открывать» гэһэн үгын һуури дээрэ -брэ суффикс залгагданхай. Ородоор «ключ».

ХҮЙТЭН НАМША

«Барихада хүйтөөр даажа байха», тиимэһээ «хүйтэн намша» гэжэ нэрэтэй гээд Хурсанга нютагаархин тайлбарилна. Литературна буряад хэлэн дээрэ энээниие «таба һалаа» гэдэг. Ородоор «подорожник».

НОХОЙН ХУШУУН

Нохойн хоншоор гэжэ ургамалые тиигээд нэрлэнэ. Ородоор «шиповник». Мүн баһа монгол, хальмаг зоншье нохойн хоншоорые манай Алайр-Үнгын буряадуудтал адляар «нохойн хушуун» гэдэг байна.

Буряад үгын тайлбари

ОРОЙДОҺОН

Литературнаар «бэһэлиг» гэжэ үгые эндэ тиигээд хэлэдэг. Ородоор «кольцо».

ХҮҮР

Ородоор «слово». Литературна буряад хэлэн дээрэ «үгэ» гэнэ. Заримдаа ном, газетэнүүдтэ «үгэ хүүр» гээд паарлан бэшэгдэдэгынь һайшаалтай. Тиихэдэ алишье талын буряадуудта ойлгосотой болоҗо үгэнэ бшуу.

ЗУГААЛХА

«Хөөрэлдэхэ» гэһэн үгын орондо «зугаалха» гэнэ. Ородоор—«разговаривать». Литературна буряад хэлэндэ «зугаалха» гээшэ ондоо удхатайгаар—сэнгэхэ, хүхихэ гэһэн удхатайгаар хэрэглэгдэнэ.

Эдэ үгэнүүд Эрхүүгэй областиин Алайрай аймагай Хурсанга нютагта бэшэжэ абтанхай. Энэ нютаг һаяшаг болотор Нүхэдэй аймагта ородог байгаа.

Ц. БУДАЕВ,
хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат.

Сартуул уг гарбалтанай таабаринууд

1. Һүзэггүй аад — мүргэлшэ,
Һүнэһэгүй аад — зоншо.
2. Бүн-бүн шаргал —
Бөөрэ зүрхэгүй шаргал,
Дэн-дэн шаргал —
Дэли һүүлгүй шаргал.
3. Абын бэһые алдалжа ядабаб,
Эжын хүнжэлые эбхэжэ
ядабаб.
4. Харахада мэдэгдэхэгүй,
Үргэжэ шадагдахагүй.
5. Хонохонь — хонгёо модо,
Эдихэнь — эрье, һэрхэ.
6. Үндэр сэгсэй баабайтай,
Яһан хонгор эжытэйб,
Хуба сагаан хүбүүтэй.
7. Алтыень абаад,
Абдарыень хаядаг.
8. Хэлэгүй аад сэсэн,
Хэшэггүй аад баян.
9. Харуу һамганай хажуу
соорхой.

Г-Б. ТОКТОХОЕВ,
суглуулан бэшэбэ.
Зэдын Бургалтай нютагһаа.

Нэрэшни хэн бэ?

— Хүбүүн, хэн гэжэ нэрэтэйбши?

— Би абынгаа нэрээр нэрэтэйб.

— Абыешни хэн гэжэ нэрлэдэг юм?

— Абыемни минии нэрээр нэрлэдэг юм.

— Зай тиигээ һаа, шамайе, хүбүүн, «наашаа һуужа эдеэлэ» гэхэдээ хэн гэжэ дуудадаг бэ?

— Үгы би эдеэлхэ болохоор хүндэ дуудуулдаггүйб, хэнһээ түрүүн ерээд һуудаг хүм!

(Украин арадай хошон-...)

Редакторай орлогш...
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ...

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.
1964 оной апрелиин 18.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-У... улица Ленина, 35. Телефоны: редактора —23-67, зам. ред... тора —38-42, зам. редактора —35-84, секретариата —27... отделов: сельскохозяйственного производства и партий... жизни —47-59, 35-14, промышленного производства и парт... ной жизни —48-89, 33-61, корректорская —35-95.
Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологичес... —24-74, советского строительства и быта —34-93, рабсе... ров и писем —25—41, 38-30, информации —32-74 и сер... дов —34-05.

гор. Улан-Удэ типография управления по печати при Сове... Министров Бурятской АССР.

Н00093. Зак. № ...